ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXVI
Број 728
11. децембар 1965.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

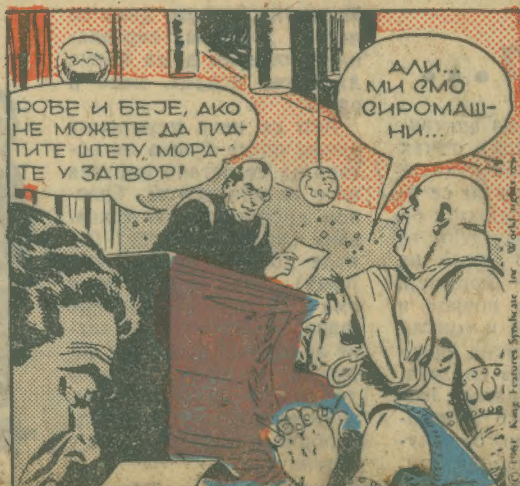
Dan Barry

ФЛАШ ГОРДОН

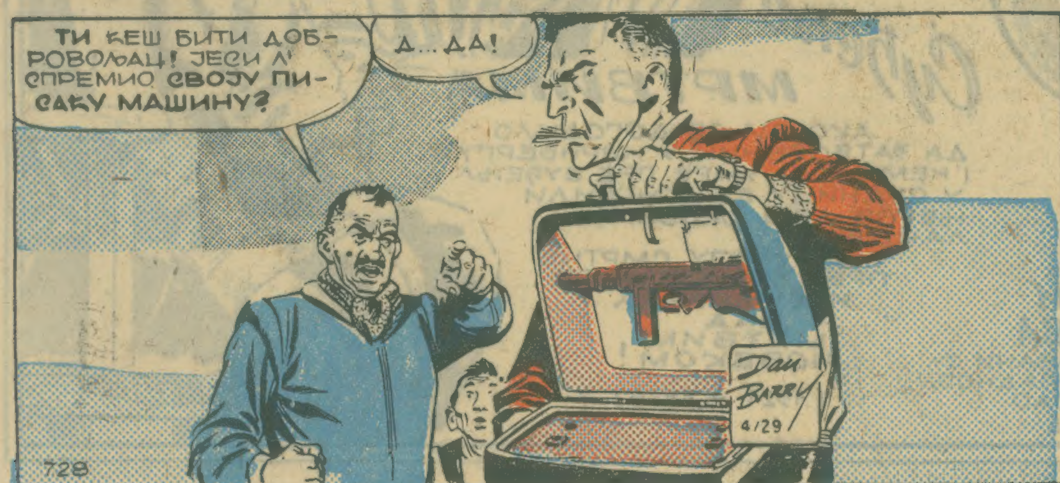

КРОЗ ВЕКОВЕ

ГВОЗДЕНИ НОВАЦ

Пре четири хиљаде година у Аустрији и Вавилону био је у оптицају новац од најпостојанијег метала: злата и сребра. Међутим, други народи употребљавали су за израду новца, поред злата и сребра, још и бакар и гвожђе.

Према тврђењу грчког књижевника и историчара Плутарха (46 — 120) заслуга за „протеривање" сребрног и златног новца из државе припада спартанском законодавцу Ликургу (9. век пре наше ере). Ликург је завео у Спарти новац кован од гвожђа. Та монета, гломазна и мале вредности, није била цењена ван граница Спарте, али је била довољна за куповање хране и најнеопходнијих ствари. Ликург је сматрао да ће захваљујући томе моћи успешније да спроводи своју борбу против раскоши.

Гвоздени новац није нестао са пропашћу Спарте. Познати енглески економиста Адам Смит (1723 — 1790) помиње у својим списима да се у шкотским селима намирнице, а и све

остало, могу купити гвозденим ексерима. Још релативно недавно у забаченим колонијалним поседима могли су се чути изрази „плочица дувана" или „пет плочица рума". То је у преносном смислу означавало да за дуван или рум треба платити одређени делић „стандардне" гвоздене полуге која је служила као средство за плаћање. У Јапану и Кини ливени су гвоздени новчићи са рупом на средини тако да су се могли нанизати и носити око врата као огрлица.

У ОВОМ БРОЈУ:

Кроз нашу земљу

ТАБУЛА ТРАЈАНА

ДУНАВ је имао велики војни и трговачки значај за Римљане. Њихови бродови су пловили водама Дунава и његових великих притока. Највећа препрека за пловидбу била је у Ђердапској клисури, где се због знатне брзине воде није могло пловити узводно. То је постало могуће тек када је за владавине цара Трајана (53—117. год. наше ере) завршена изградња пута кроз Ђердапску клисуру дуж десне обале Дунава. На много места пут је усецан у стену и проширивам помоћу греда, изнад којих су постављане дебеле даске. Тим друмом ишле су римске легије, а коњи и робови извлачили су узводно бродове. У спомен изградње свог пута усечена је у стени на излазу из Малог Казана „Трајанова табла“ односно Табула Трајана на којој је на латинском језику написан следећи текст: „Император Цезар, божанског Нерве син, Нерва Трајан, Аугустус Германик, Трајан, Аугустус Германик, врховни свештеник, заступник народа по IV пут, отац домовине, конзул по IV пут, савладавши планинске и дунавске стене, саградио је овај пут“. Табула Трајана се лепо види са бродова који плове Дунавом кроз Ђердапску клисуру.

ЗРНА ЗНАЊА

ИЗ ЗБИРКЕ ЧИКА СТАЈЕ

Није обавезно постати велики човек. Довољно је бити само човек.

*

Рђавих навика не можемо се ослободити бацајући их кроз прозор, треба их пустити да силазе низ степенице корак по корак.

*

Стари мајмун се не може научити да прави гримасе.

*

Десет пута мери, једном сеци.

*

Ако је један прст рањен, сви су прсти обливени крвљу.

*

У гробу ће бити доста времена за спавање.

*

Изуми људи напредују из века у век, а доброта и злоћа света остају увек исти.

Ко служи добро своју домовину, нису му потребни преци.

*

Пакост је оружје злих људи.

*

Частан човек често је предмет оговарања.

*

Не слушај речи које трују твоје односе са другим, јер ће отровати и тебе.

*

Доброта оца превазилази висину планина, доброта мајке дубља је од мора.

*

Мир је за човека нешто најбоље.

Луда сила, брза погибија.

*

Злој птици кљун отпао.

*

Боље је и погинути него туђина дворити.

*

С врагом дошао, с врагом и отишао.

*

Свакој рани има лека, а срамоти ни довека.

*

Лаж је дебела, али је кратка; истина је танка, али је дуга.

*

Много ашова треба док се истина сахрани.

*

Обећање — свето дуговање.

*

Ко у крчму иде, туђу децу храни.

*

У бесна вука голем скок, а кратак век.

*

Ко ветар сеје, жање олују.

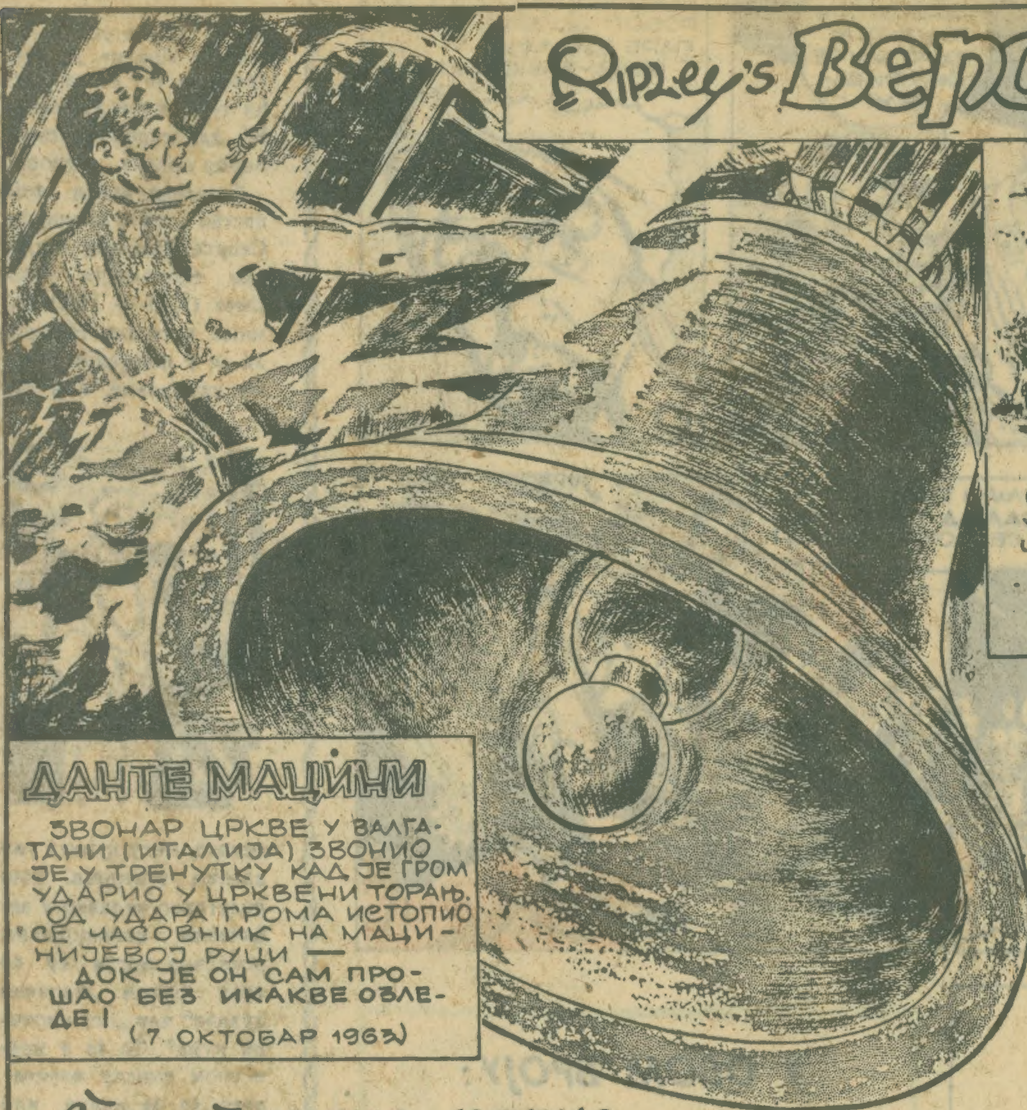
Пре 40 година...

Пре четрдесет година Американац Кларенс Бердслеј био је гост једне ескимске породице на Лабрадору. Готово сваког дана јела се риба. Укус је био одличан, као да је тек малопре уловљена. Колико је изненађење било за Бердслеја када му је Еским показао своју зимску резерву рибе наслагане поред иглоа као цепанице дрвета, припремљену још пре неколико месеци. Еским му је објаснио да се риба на арктичкој хладноћи мора одмах очистити и из ње извадити утроба, пошто би се она на оштрој хладноћи брзо смрзла. Слушајући га Американцу је пало на памет како се кромпир, парадајз, друго поврће и воће брзо кваре и синуло му кроз главу: мора да постоје два ступња смрзавања — споро и нагло. Једно разара, друго конзервише. После много покушаја у својој лабораторији открио је тајну како се наглим дубоким смрзавањем може на дуже време да очува поврће, месо и риба.

Ако се нека намирница одмах после брања не остави да се лагано смрзава него се муњевитом брзином пропусти кроз такозвану „критичку зону“ (од нуле до минус 5 Целзијевих), онда се вода које има у ћелијама намах претвара у микроскопски ситне ледене кристале. Ти сићушни кристали не могу да оштете ћелијно ткиво: витамини, арома и остале особине намирнице остају нетакнути.

Ripley's Веровали или не!

ДАНТЕ МАЦИНИ

ЗВОНАР ЦРКВЕ У ВАЛГАТАНИ (ИТАЛИЈА) ЗВОНИО ЈЕ У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ ГРОМ УДАРИО У ЦРКВЕНИ ТОРАЊ. ОД УДАРА ГРОМА ИСТОПИО СЕ ЧАСОВНИК НА МАЦИНИЈЕВОЈ РУЦИ — ДОК ЈЕ ОН САМ ПРОШАО БЕЗ ИКАКВЕ ОЗЛЕДЕ! (7 ОКТОБАР 1963)

СВОЈУ **ПАЛАТУ** У БЕЛИСКУЛИОНУ (ИРСКА) РАЗОРИО ЈЕ ЧЕТВРТИ ВОЈВОДА ОД БРИСТОЛА ДА БИ ИЗБЕГАО ПЛАЋАЊЕ НОВОГ ПОРЕЗА КОЈИ ЈЕ ВЛАДА РАЗРЕЗАЛА НА ПРОЗОРЕ ЗГРАДА ЗА СТАНОВАЊЕ

ПОЈЕДИНЕ **ЗГРАДЕ** НА ОСТРВУ ИНИШМУРЕЈУ (У ИРСКОЈ) САГРАЂЕНЕ СУ ОД КАМЕЊА РЕЂАНОГ ЈЕДАН НА ДРУГИ БЕЗ УПОТРЕБЕ МАЛТЕРА — А ИПАК СУ СЕ ОДРЖАЛЕ 1400 ГОДИНА!

Поштанске марке

У ДАНСКОЈ ИЗДАВАНЕ ОД 1927. ДО 1933. ГОДИНЕ ПРОДАВАНЕ СУ У БЛОКОВИМА ОД 4 КОМАДА СА ПО ДВЕ РЕКЛАМНЕ МАРКЕ

Репови слонова УПОТРЕБЉАВАНИ СУ НЕКАД У ЗАПАДНОЈ АФРИЦИ КАО НОВАЦ

Суђење **МРТВИМА**

АКО БИ СЕ ДОГОДИЛО ДА ЗАТВОРЕНИК У НИРНБЕРГУ (НЕМАЧКА) УМРЕ ПРЕ СУЂЕЊА У СУДНИЦУ СУ ДОНОСИЛИ ЊЕГОВ ЛЕШ ОКОВАН У ЛАНЦЕ. У СЛУЧАЈУ СМРТНЕ ПРЕСУДЕ КАЗНА ЈЕ ИЗВРШАВАНА НАД МРТВИМ ЧОВЕКОМ! (1321 — 1526)

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СПОРТ

ОКО РИНГА

По свом „узрасту“ бокс је један од најстаријих спортова. Борба песницама била је врло популарна још међу атлетама античког света.

Истакнути борац у песничању Теагенс из Тазоса, који је редовно иступао на олимпијским играма старих Грка, прославио се тиме што је за преко двадесет година учествовања у такмичењима био победник 1400 пута.

Имењак Теагенса из Тозоса, Теагенс из Траса, био је познат не само као искусан борац у песничењу, већ и као тркач и рвач. Причало се за њега да је једном као деветогодишњи дечак, играјући се са својим вршњацима, однео с градског трга огромну статуу од бронзе. Уместо казне, Теагенс је морао да врати статуу на место.

*

Године 1720. боксерски ринг почели су да омеђују конопцима, а 1860. године боксери су ставили рукавице на руке.

*

У програм модерних олимпијских игара бокс је укључен 1904. године.

*

Изванредан успех постигао је на олимпијским играма мађарски боксер Ласло Пап. Он је добио све мечеве на турнирима у Лондону, Хелсинкију и Мелбурну. Три пута — 1948, 1952 и 1956. године — Пап је био олимпијски шампион. Његов успех није успео досад да понови nijедан боксер.

*

Занимљив пут до највише степенице олимпијског пиједестала превалио је совјетски боксер Владимир Софронов. Године 1956. он, готово непознат спортиста, отпутовао је у Мелбурн као резервни члан совјетске олимпијске екипе. Дотада се ниједном није борио на неком иностраном рингу. Међутим, главни борац у полутешкој категорији се разболео и Софронов је морао да попуни празно место. Добио је један меч за другим и — освојио златну олимпијску медаљу.

СУДАР ВОЗА И СЛОНА

Дивљи слон пао је као жртва судара са... возом. Диву афричких џунгли остало је још толико снаге да последњи пут продорно затруби. Судар се догодио пред свануће. Машиновођа воза, који је из Булаваја ишао према водопаду Викторији, касно је угледао на прузи огромно сиво тело слона који је мирно спавао између шина. Кочење није помогло: џин из џунгле био је смртно рањен у главу.

АНЕГДОТЕ

ВОЛТЕР У ПРИЧИ

Када је једном француски филозоф и књижевник Дени Дидро (1713—1784) дошао Волтеру у посету, толико је говорио да домаћин уопште није могао да дође до речи. Причајући једном касније неком свом пријатељу о тој посети, Волтер је рекао:

— Тај Дидро је веома паметан, свестран и пун духа али му је природа ускратила један дар: дар за дијалога.

*

Једном док је био у изгнанству — Волтер тајно дође у Париз, али су га стражари на градској капији зауставили.

— Имате ли какву кријумчарену робу? — запитали су га.

— Господо моја — одговорио им је Волтер — ја сам једина кријумчарена роба коју имам код себе.

*

— Ваша књига је осуђена на спаљивање — рекли су једном Волтеру.

— Изврсно — одговорио је он. — Књиге су као кестење: уколико их више печете утолико им је већа продаја.

ДОБАР САВЕТ

Као и други лекари, ни познати немачки медицински научник Рудолф Фирхоф није волео да ван ординације даје лекарске савете, нарочито кад се радило о ситницама. Због тога се озбиљно наљутио кад га је на једном банкету угојена жена неког банкара салетела питањима:

— Господине професоре, чула сам да има много разних гимнастичких система. Можете ли да ми препоручите један помоћу којег бих могла гарантовано да смањим своју тежину.

— Поштована госпођо, најефикаснија вежба за смањивање тежине састоји се од одмахивања главом, и то увек када вам за трпезом понуде да се још једном послужите — одговори јој Фирхоф.

Буна против униформе

Од постанка чувеног енглеског Естон-колеџа 525. године, па све до наших дана, студенти ове високе школе морали су да носе прописану униформу: капут са пешевима у виду ластиног репа, прсник, цилиндер, крут оковратник и црну кравату. Тек се садашња генерација студената побунила против униформе коју је „време прегазило“, захтевајући нову. Лист „Естон куријер“ пише: „Са жаљењем констатујемо да је наша униформа застарела... Што је некад било модерно, данас је у пуној мери превазиђено...“

Остаје да се види да ли ће школске власти показати разумевање и савремено схватање у том погледу и одазвати се жељи студената.

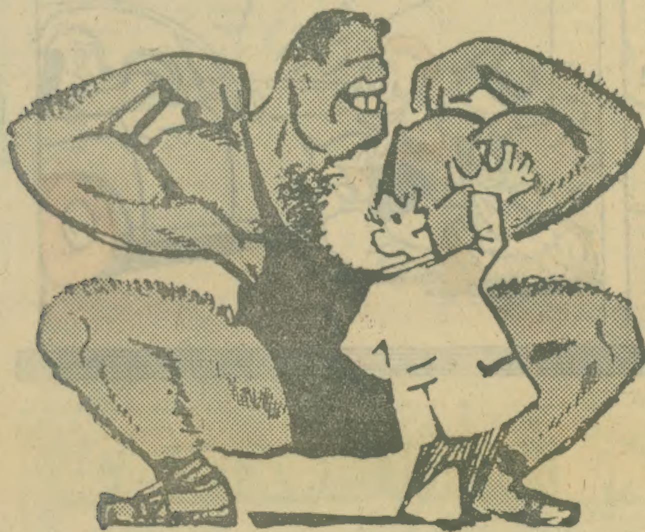
Многи су данас искрено убеђени:

Човечји организам исцрпао је своје резерве, човекове могућности катастрофално заостају за техником која се развија страховитим темпом, заостаје за електронским машинама. Да ли је тако?

Савремена наука тврди супротно.

РЕЗЕРВЕ »ХОМО САПИЈЕНСА«

ПРОУЧАВАЊА европских и америчких психолога сведоче о томе да чула савременог човека поседују резерве које десет, сто, па и хиљаду пута превазилазе општепризнате и усвојене границе. Сликари су, на пример, у стању да при поређењу два предмета запазе одступање у пропорцијама које не премаша хиљадити део њихове величине. Искусни текстилци разликују до сто нијанси црне боје. Пилоти осете стопроцентно одступање од нормалног броја у окретању елисе.

Познато је да у стању нервног узбуђења обичан човек може да изведе „натчовечански" подвиг. Бежећи од разбеснелих паса људи су прескакали ограде високе и по три метра, а затвореници су, покушавајући да побегну из затвора, рукама савијали гвоздене решетке.

Научници су недавно утврдили да је то изузетно повећавање физичке снаге везано с радом мозга. У критичним ситуацијама мозак шаље мишићима сигнале повишеног степена. Али, такви случајеви су ретки. Мозак обично шаље мишићима сигнале средњег степена.

Амерички биолози Елис и Шнајдермајер пронашли су начин за вештачко повећање човекове физичке снаге. Наређења која од мозга иду до мишића уз пут се могу „прихватити" и појачати помоћу минијатурних полупроводниковиx појачивача убачених у човечје тело. На тај начин би се могли створити суперјаки спортисти, планинари, војници...

Сан у сланој води

Огромним резервама располаже и наш нервни систем. Ево два занимљива примера. Познато је да сан у првом реду представља одмор за нервни систем. Управо та чињеница да је човечјем организму неопходан редован осмочасовни одмор један је од главних адута заточника кибернетичких аутомата. „Ето — говоре они — очигледног преимућства електронских апарата над човеком." Питање је, међутим, да ли је осмочасовни одмор заиста неопходан човеку и да ли се то време не може скратити. Пре извесног времена објављени су резултати научних експеримената с такозваним „сланим кадама". Судећи по извештајима објављеним у штампи суштина ових опита је у следећем: научници су обратили пажњу на то да морски водоземци троше много мање времена на спавање но рецимо, човек. Због чега? Можда је сан у сланом раствору, а таква су сва мора и океани, дубљи и спокојнији но на перинама и душецима? Опити су потврдили претпоставку: човек стављен у слану воду чија концентрација соли одговара морској води, потпуно се испавао за два до три часа.

Други пример може да изгледа као чиста фантастика. Седамдесет седмогодишњег Швеђанина Олафа Ериксона сви лекари света сматрају медицинским чудом. Олаф не спава већ 46 година. За читаво то време он ниједном није зевнуо. Године 1919. Ериксон је прележао тежак грип. Можда се болест компликовала. Тек, од тог времена Олаф не може да заспи. Он леже у постељу сваке вечери, зури у таваницу и пробди до јутра..

И у Лондону постоји један човек који не зна за сан. Киднеј Едвард, сопственик мале галантеријске радње у једном лондонском предграђу, не спава од једне јулске ноћи 1941. године. Те ноћи за време немачког ваздушног напада погинула је његова вереница. Сиднеј је био очевидац трагедије и шок који је доживео лишио га је сна.

— За мене нема разлике између дана и ноћи — каже он. То је за мене бесконачни ланац часова који се смењују. Док је светло ја још успевам да заборавим своју несрећу. Радим у својој радњи, затим одлазим у оближњу гостионицу где остајем док не оде и последњи гост. А тада почиње право мучење. Остајем потпуно сам и осећам се тако изгубљен као бродоломник на отвореном мору". Сиднеј се не жали на умор, већ на усамљеност. Њему не недостаје сан, већ људи с којима би проводио оне часове кад остали спавају...

Колико дана без хране?

Чак и у нашем, атомско-космичком веку човечанство сваке године приноси на жртву морима и океанима 200.000 живота. Од тога броја 50.000 умире у чамцима за спасавање између четвртог и шестог дана после бродолома, када је реална опасност већ минула.

Ти људи умиру од глади. Међутим, последњих година све је више научника који тврде да већина од тих 50.000 бродоломника не умире од глади, већ од страха пред глађу. Може ли човек да савлада глад а уједно и страх од ње? Експеримент који потврђује ову тезу извео је пре неколико година млади научник Љешковцев мада он тај опит није предузео у чисто научном циљу.

Године 1960. Љешковцев се разболео од веома тешке болести — инфективног артритиса (парализе зглобова). Лечили су га најсавременијим методама али је болест напредовала. Љешковцев више није могао да устаје из постеље

И тада се млади биофизичар одлучио на ризичан опит. Он се сетио да се 1952. године упознао са Н. П. Нарбековим — шефом одељења за лечење гладовањем Научно-истраживачког института за балнеологију.

Примењујући оригиналну методику — потпуно тронедељно гладовање а затим тронедељно постепено враћање на нормалну исхрану, Нарбеков је за годину и по дана вратио у живот 350 безнадежних болесника (висок крвни притисак, астма).

Али, 1956. године Нарбеков је умро и његово одељење престало је да постоји. Љешковцев је потражио једну од ученица пропагатора „терапије глађу" и дознавши од ње начин на који се гладовање спроводило приступио експерименту.

У почетку је трпео муке гладовања, затим је апетит почео да нестаје а после шест дана потпуно га је нестало.

Другог дана гладовања престали су болови у зглобовима, осмог дана Љешковцев је устао, једанаестог изишао на улицу. Ускоро је почео свакодневно да се шета и наставио је да пише књигу од које га је болест била отргла.

Било је то запањујуће: човек који трећу недељу не ставља у уста ни мрвицу, мирно се шетао улицама, радио. И осећао се изврсно. Додуше, страховито је омршавио — изгубио је 20 килограма — али му се стање стално поправљало. Четрдесет шестог дана лечење је било завршено. Болест је потпуно ишчезла. И ево већ пет година Љешковцев ради и активно пропагира лечење гладовањем.

Познати амерички књижевник Ептон Синклер, који је недавно прославио 96. рођендан, сваке године издржи куру потпуног гладовања од 2 недеље. Последње три године и Љешковцев редовно гладује по 20 до 25 дана.

Дуго гладовање није ретка појава у животињском свету. Тако, на пример, за време зимског сна медведи у потпуности прелазе на исхрану из унутрашњих резерви свог организма.

Чиме научници објашњавају лековита својства потпуног гладовања? Претпоставља се да при ендогеном храњењу (исхрана из сопствених резерви у организму, долази до уништавања штетних наслага и супстанци, а да се истовремено веома активирају његове заштитне снаге.

ПИСМА БЕРНАРА ШОА

Недавно су објављена одабрана писма Бернара Шоа која је овај славни писац написао у периоду од 1874. до 1897. године. Књига има 877 страна и представља велик догађај у литерарном свету. Из Шоове кореспонденције, из младићког доба до женидбе, изабрано је 700 писама која илуструју друштвени живот у последње три деценије прошлог века.

У једном писму он каже: „Љубав је потпуно вулгарна, а срећа неподношљиво досадна свима онима који су најзад успели".

За музичара каже ово: „Брамс је изузетан музичар са мозгом трећеразредног сеоског жандарма".

Уображеност Шоа била је позната, а то се види из овог става: „Мало ћете наћи у Лондону људи који нешто знају, а они који знају све су научили од мене".

На једној проби његовог комада једна глумица није хтела да га послуша, па јој је он одговорио: „Ви хоћете да ме третирате као што радите са Шекспировим комадима. — И то мене, кога ће људи читати и чије ће комаде играти столећима после моје смрти".

Један лондонски лист овако описује Шоа из млађег доба (1834): „Висок, сув, јасног али доста грубог гласа, немирних сивоплавих очију, има лепу светлу косу, велика стопала и црвенкасту непокорну браду".

Није био светац и као многи генијални људи говорио је о себи: „Врло сам наклоњен женама, али се озбиљно интересујем за сасвим друге ствари". На многим местима држао је предавања и толико говорио да су га називали брбљивцем. Ругао се женској перфидности и у говору и у комадима. Његово осећање било је више естетско него од срца. Говорио је: „Изгубио сам оца и сестру с којима сам био у одличним односима То ме је мање узбудило, него штампарска грешка у неком мом чланку".

Његови пријатељи веровали су да он под тим сарказмом крије своју осетљивост.

Догодило се у... Догодило се у... Догодило се у...

... Орегону. На захтев директора једне основне школе дванаест мајки морало је два месеца да присуствује настави, учи, ради домаће задатке и одговара на питања наставника. До овога је дошло због тога што су се мајке жалиле да њихова деца ништа не уче у школи. Успех мајки био је испод прелазне оцене.

... Висконсину. Деведесетогодишњи Чарли Кристијанс приредио је прославу свог рођендана на једном игралишту уређеном специјално за љубитеље вожње на котураљкама. Сви гости морали су да имају на ногама котураљке. Сам слављеник почео је да се бави овим спортом тек пре шест година.

... Енглеској. На захтев синдиката железничара све машиновође морале су да напишу писмени састав на тему „Зашто ми је потребан помоћник?". Иако су многи задаци били пуни правописних и стилских грешака послужили су као необорив аргумент против намере дирекције железница да на локомотивама укину место ложача.

... Ирској. Нарочита дозвола за точење пића до два часа после поноћи била је издата за традиционални годишњи банкет удружења одлучних присталица уздржавања од алкохола у Каслполарду. У овом граду точење пића дозвољено је иначе само до 23 часа. „Убеђени" антиалкохоличари у пуној мери су искористили дозволу.

МАЛЕ ВЕСТИ

Ултразвучни апарати су велика помоћ јапанским часовничарима: помоћу њих чишћење часовника траје свега два минута уместо 12 часова колико је раније за то било потребно.

☆

Служећи се малим електронским апаратом — „подсетником за домаћице" — који су се појавили у продаји у Јапану, тамошње жене не морају да страхују да ће пропустити да обаве неки посао. Увече домаћица изговори у апарат шта и у колико часова има сутрадан да уради. Током дана, увек 10 минута пре одређеног времена, апарат зазвони и „шапне" јој који задатак јој предстоји.

☆

Неке ваздухопловне компаније чији авиони саобраћају на линији изнад Пола одлучиле су да примају у службу само оне мушкарце стјуарде који знају да готове јела од меса туљана.

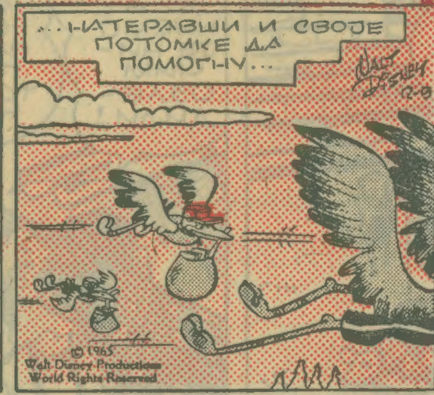
☆

Током једне једине године број светских становника повећао се за 60 милиона. Тиме је број житеља на земљи достигао цифру од 3,220 милијарди. Ово је недавно објављено у једном извештају Уједињених нација. Од тога броја отпада на Азију (без Совјетског Савеза) 1,783 милијарде људи што значи више од половине целокупног становништва света. Европа броји 440 милиона. Најмногољуднија земља је Кина са око 686 милиона, за њом долази Индија са 471,6 милион итд.

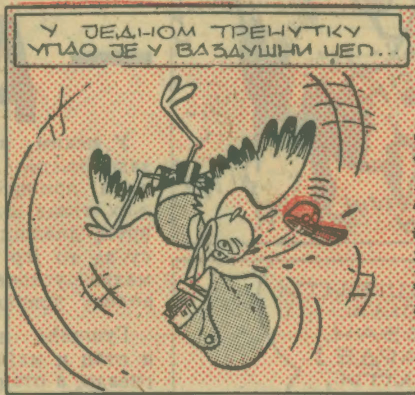
WALT DISNEY Бамбијева новогодишња авантура

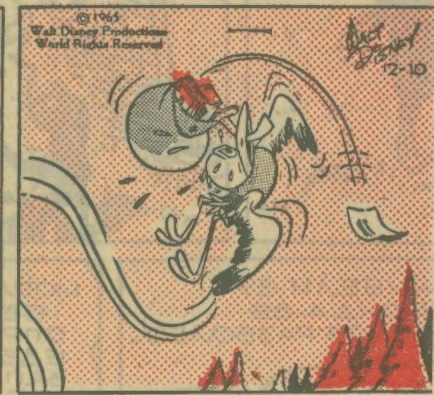

ЦРТЕЖИ МИКЕЛАНЂЕЛА И БОТИЧЕЛИЈА

Микеланђело и Ботичели израдили су илустрације за Дантеову „Божанствену комедију", али оригинали на жалост нису сачувани. Радови Микеланђела потонули су у 17. веку приликом једног бродолома, а највећи део Ботичелијевих цртежа пропао је у другом светском рату приликом бомбардовања Берлина, где су се налазили у једном склоништу.

Сачуван је известан број репродукција. Ова ремек-дела појавиће се у специјалном издању Дантеовог дела преведеног на есперанто.

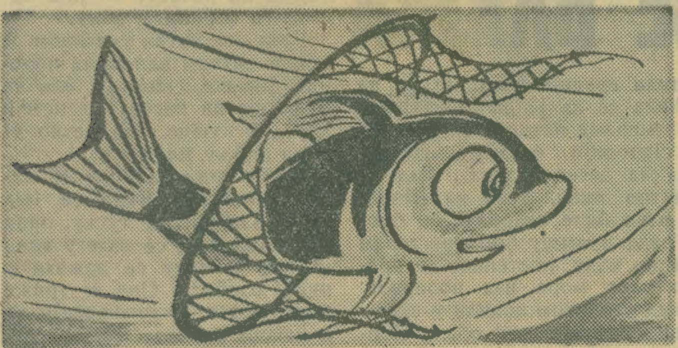
СТАРИ МЛИНОВИ

У свету су све ређи млинови на води и класичне ветрењаче. У Португалији има око 3.000 млинова које покреће ветар и 27.000 воденица које још раде. Старих млинова има још у Немачкој, Холандији, Финској и тако даље.

Недавно је покренута акција која има за циљ да се одрже и рестаурирају ови млинови. Представници 11 европских држава одржали су састанак и том приликом приређена је и једна изложба и постављена табла у спомен арапског песника Ибн Мукана, који је живео у десетом веку и који је опевао ветрењаче као велики проналазак свога времена.

БРЗИНА ИЛИ СМРТ

Атлантска локарда мора цео свој живот да проведе у кретању не заустављајући се ни за тренутак. Разлог: њен организам добија довољно кисеоника само ако кроз њене шкрге протиче велика количина воде, а то је могуће само при великој брзини. Ако је улове у мрежу она скончава још у води: угуши се јер јој је ограничена брзина кретања.

КАД ЈЕ ОТКРИВЕН ЈЕЗИК ПЧЕЛА?

Све донедавно у научним круговима се сматрало да је „језик" пчела открио немачки зоолог, професор Карл фон Фриш. Међутим, хамбуршки недељни лист „Ди цајт" објавио је ових дана да је ово откриће учињно још пре три стотине година баштован енглеског владара Чарлса II — Џон Евелин. Један библиотекар из Хамбурга случајно је открио у једној старој књизи из 17. века следећу реченицу: „Изгледа као да пчеле разговарају, једна с другом помоћу разних покрета док играју у лету."

Уређује: Паја Патак

Ква Ква!

Шта би било

Док су излазили мало веселији после једне седељке, Шиља пита Перу Ждеру:

— Перо, да ли знаш где сам оставио зимски капут?

— Па имаш га на себи.

— Хвала ти што си ми рекао, иначе бих отишао без њега — одговори му бистро Пера.

У тим годинама?

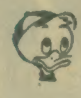
Паја Патак и Шиља шетају парком. Одједном Шиља примети две старије жене на једној клупи и рече:

— Види, Пајо, како личе једна на другу.

— Па, можда су близнакиње?

— У тим годинама? — зачуди се Шиља.

Доста им је...

Влаја дошао из школе и каже ујка Паји.

— Сутра имамо свечаност у школи и доћи ће нам прави гости а не само очеви и мајке.

Први пут видео...

Дошао Шиља код адвоката и моли га да му овај напише тужбу против комшије који га је назвао нилским коњем:

— У реду — каже му адвокат. — А кад вас је тако назвао?

— Пре три месеца.

— И ви тек сад хоћете да га тужите за увреду.

— Па да, јуче сам био у зоолошком врту и први пут видео како изгледа нилски коњ.

Зато се и љути

Мића прича тетка Мини:

— Што је мој пар лош ђак, замисли молим те јуче на писменом из рачуна израдио је само два задатка.

— А, ти, шта си ти урадио?

— Ма, зато се и љутим јер сам их преписао а оба су погрешна.

ЛЕКОВИТИ УДАРЦИ

За време једног судског процеса одржаног пре извесног времена у Бристолу, у Енглеској, оштећена странка, неки Френк Роулинг, ишао је од једног до другог поротника молећи их да оптуженом изрекну што је могуће блажу казну. Оптуженом је суђено због тога што је физички напао и истукао Роулинга, и то жестоко, ударајући га столицом по глави. Тај несрећни случај завршио се срећно по испребијаног Роулинга. Он је, наиме, годинама већ био потпуно глув а после туче слух му се повратио.

СЕНЕГАЛ УВОЗИ ЛАВОВЕ

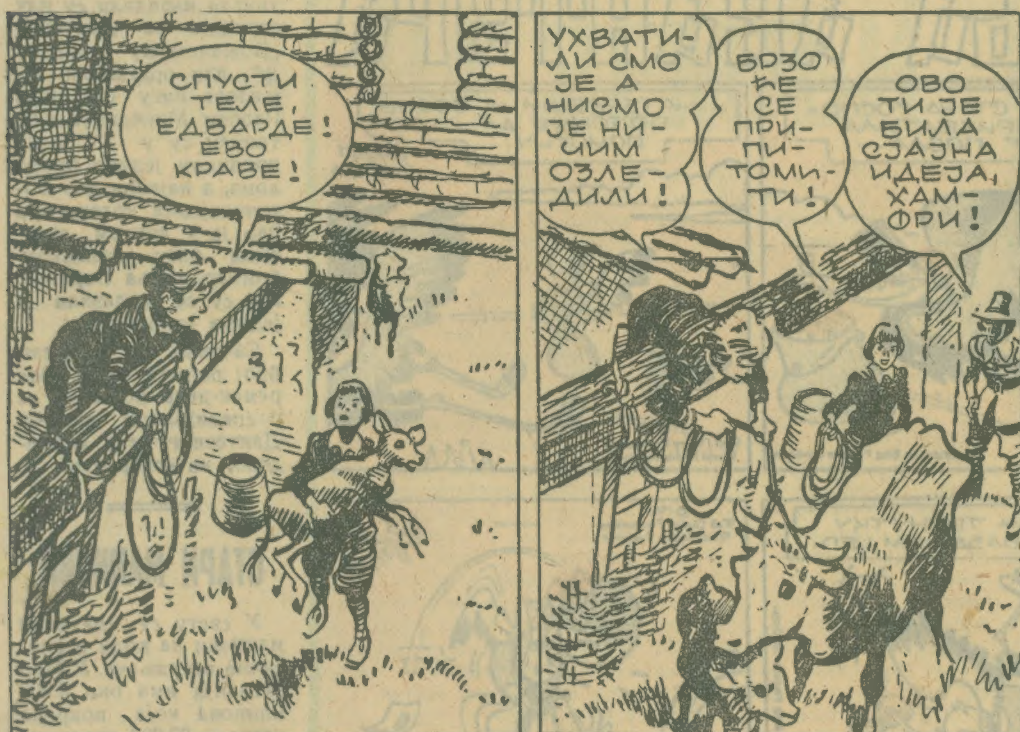
Невероватно, али је истинито: Република Сенегал (западна Африка) купила је у Француској 6 лавова платиши за њих приличну своту.

На територији Сенегала, као и у многим другим афричким покрајинама, лавови су готово сасвим истребљени. У Француској, пак, одгајају лавове за извоз.

Данас су за публику увезени лавови најпривлачнији становници зоолошког врта у Дакару, главном граду Сенегала.

ДЕЦА ИЗ НОВЕ ШУМЕ

ДАН ВОЋА

Почетком септембра дозрева воће и на северу. Стабла јабука су пуна плодова. У тим данима у многим местима Холандије слави се дан воћа, а сеоски омладинци и омладинке приређују такозване „маршеве воћа“. Школска омладина пролази испод грана које се провијају под тежином плодова. Они обично учествују и у акцијама бербе воћа и то је не само корисно већ им је касније пријатна успомена.

ДИВЉЕ ГУСКЕ — домаће животиње

У неким земљама велико задовољство људима причињава припитомљавање дивљих птица и животиња. Разне врсте дивљих гусака погодне су за то јер захтевају минималне услове: одговарајућу водену површину и храну.

Гушчиће подижу и негују и отац и мајка. Женка прави гнездо, а отац га стално чува. Ретко је која слика тако лепа као она на којој је приказана гушчја фамилија. До идућег пролећа она ће остати на окупу, а после тога млади се одвајају од старих.

Најподеснија за припитомљавање је сива дивља гуска Ансер која је по мишљењу неких стручњака предак наше домаће гуске. Гуска чије је научно име Branta rucicollus припада групи морских гусака које потичу из сибирских тундри и отпорне су на зиму. Совјетски Савез извози у великим количинама ове гуске у поједине земље западне Европе.

Једна од најлепших птица за језерца у парковима је риђа гуска, утва или туртан. На пешчаним динама Северног мора она одабира по правилу празна станишта кунића. Домовина јој је Балтичко море, као и обале Холандије, Енглеске, Шведске и Норвешке. Још из велике даљине могу се уочити њихова живахна и лепо обојена јата.

Гнезди се у рупама на обалама, напуштеним ходницима ласица, кунића у пукотинама стена, али врло ретко на дрвећу и готово никада у напуштеним гнездима врана. Глава и врат су јој црни, а преливају се у сјајну тамнозелену боју, док јој је доњи део врата потпуно бео. Црна су јој прса део леђа, са прелазом у боју рђе. Кљун јој је напред нешто шири и уздигнут ка челу.

Женка личи на мужјака, али је нешто мања. Она снесе седам до дванаест великих јаја са јаком љуском. Гушчићи се излегу после 24 до 26 дана и одмах по изласку из јаја одлазе са мајком у воду.

Утва или тутан углавном се храни ситним деловима водених биљака, семењем, али не одбацује ни инсекте, глисте и друге мекушце, али ретко узима рибљу млађ.

На губитак слободе се лако привикава. Када се јаја ставе под питому гуску, онда су млади који се излегу врло питоми и могу се држати у пуној слободи. Они не траже много воде. Задовољавају се и мањим базеном. Интересантно је да ова гуска укрштена са домаћом даје неплодно потомство.

КЛИМА СВЕ БЛАЖА

За последњих педесет година средња температура на површини наше планете повећала се за један Целзијусов степен. А то, ако се гледа у размерама планете, није мало. Као последица тога, шуме у Лапонији освајају тундру брзином од 2 до 3 километра за десет година. Лед у базену Арктика постао је знатно тањи, луке на Шпицбергу, које су почетком овог века биле отворене за бродове само 4 месеца у години, сада примају бродове седам месеци. Харинге, које воле хладну воду, постепено се пресељавају из Балтичког и Северног мора иза поларног круга. Сарделе, пак, које су некад углавном ловили у екваторијалним водама а у најбољем случају крај обала Португалије и Шпаније, у последње време све се чешће појављују у Ламаншу. Ако се тако настави, ускоро ће их можда ловити у Балтичком мору.

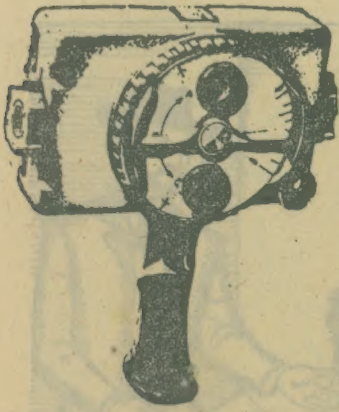
»УМИЉАТО ЈАГЊЕ ДВЕ МАЈКЕ СИСА«...

Наш народ каже: „Умиљато јагње две мајке сиса ...“ Али овде није тај случај. Два телета мирно и са уживањем сисају своју помајку — кобилу. Ево како је до тога дошло. Пољопривредник Кломп из места Гроте Брогел у Белгији обрадовао се када му се једна крава облизнила. Али његовој радости дошао је брзо крај: крава је имала млека једва за једно теле. Кломп је онда једно теле подметнуо под кобилу, којој тек што је угинуло ждребе. Кобила је примила теле.

Једнога дана, када се Кломп враћао са своје њиве, чекало га је изненађење: кобилу су искравши се из стаје сисала оба телета. Она их је пазила, чувала па чак и помиловала својом губицом.

Кобила је имала доста млека за оба телета, а пољопривредник Кломп сада се стара да им обезбеди допунску храну ...

КАМЕРА ЗА МЕСЕЦ

Камера за излет на Месец већ је готова. Да би први астронаути, који за неколико година треба да се спусте на 385.000 километара удаљени Месец, могли тамо да фотографишу морају бити савладане велике климатске разлике.

На сунчаној страни Месеца температура износи плус 120 степени, на супротној минус 130 степени. Месец нема ваздушни омотач, нема ни воде, тежа износи само шестину теже на Земљи.

Нормалан филм би се на Месецу просто спржио или од хладноће распрскао као стакло. Ту једино одговара специјалан филм од полиестерол-фолије милар који је већ доказао своју постојаност у изузетним условима — омот балона за „Ехо I“ био је од милара.

Наша слика показује изглед камере за Месец. Она има две

филмске камере, два објектива, објективе са промењљивим отвором бленде, време 1/30 до 1/500 секунди.

Мали електромотор на батерију затеже затварач и помера филмску траку.

БЕНЗИН ИЗ БУНАРА

Становници села Новоазовск у Доњецкој области, били су више него зачуђени када су једног дана, спустивши ведра у стари сеоски бунар, почели да ваде — бензин. Прича о „чуду од бунара“ надалеко се рашчула.

„Тајну“ су објаснили научници. У Новоазовском откривена је лака нафта која садржи висок проценат бензина.

БОЈКОТОВАНИ БОЈКОТ

Ирски народ је вековима устајао против енглеског угњетавања, светио се за самовољу и насиље, за верске прогоне (Ирци су католици, а Енглези протестанти).

Крајем прошлог века вођ Ираца Чарлс Стјуарт Парнел позивао је на зборовима и скуповима своје земљаке да бране своје право на земљу добијену у закуп. „Треба, говорио је он, довести у безизлазан положај сваког велепоседника који би се усудио да отера свог закупца са земље. Нека ниједан Ирац не узме у закуп земљу с које је био отеран његов земљак. Ако би се ипак нашао неко ко би се полакомио на ту парцелу, таквог човека треба као прокаженог свуда избегавати: на улици, у дућану, на пијачном тргу, па чак и у цркви. Треба му у пуној мери показати какво је негодовање и одвратност изазвао његов поступак.“

Ирци су се убрзо нашли пред случајем који је захтевао да се на делу примени овај Парнелов савет. Један Енглез капетан Бојкот, управник имања лорда Ирна у грофовији Мајо, био је омражен код читавог становништва: бранећи интересе свог господара он је поставио веома тешке услове закупцима земље претећи да ће сваког ко их не прихвати и не испуњава, протерати са земље. „Земљишни савез“, веома утицајна организација ирских закупаца земље, објавила је Бојкоту рат. Када је капетан позвао полицију да непокорне закупце отера са имања које су обрађивали, народ је напао чуваре реда и они су морали да потраже заклон у Бојкотовој кући. Сутрадан су послуга и сви радници напустили Бојкота, а чак ни најгладнији и најсиромашнији Ирци одбили су да заузму њихова места. Трговци му нису ништа продавали, поштоноше су престале да му доносе писма. С Бојкотом више нико није проговорио ни речи, сваки однос са њим био је прекинут. Најзад је омражени капетан био принуђен да напусти Ирску.

Израз „бојкот“ био је први пут употребљен као заједничка именица 3. новембра 1880. године у једном ирском листу. Бојкот велепоседника постао је успешно средство борбе ирског народа за земљу коју је обрађивао а која није припадала њему. Израз је брзо продро у Енглеску, прешао на европски континент и у Америку поставши тако међународна реч.

МЕХАНИЧКА КАДА

Недавно је једна италијанска фирма из Торина израдила аутомат за купање деце. Иста фирма намерава да конструише механичке „пераче“ и за одрасле.

»СЛОБОДНИ СИНОВИ ИТАЛИЈЕ НА ДРИНИ«

У нашој политичкој и културној историји, нарочито у време босанско-херцеговачких устанака па потом и у првим ратовима за ослобођење које су водиле Србија и Црна Гора, име Ђузепа Гарибалдија, великог борца за слободу и уједињење италијанског народа — било је врло познато. Тај италијански национални херој примљен је као идеал у свим поробљеним европским народима, а многи су и очекивали помоћ од његових „црвених кошуља“ — бораца за „општу слободу свих поробљених“.

Светозар Милетић се шездесетих година прошлог века одушевљавао подвизима Ђузепа Гарибалдија и прижељкивао да се „један такав херој појави и у народу нашему“. Гарибалди је постао идол наше омладине из тог времена која се племенито заносила ослобођењем свих југословенских поробљених земаља. Један жив и речит пример који су наши омладинци тада имали пред очима, према ком су израђивали своје идеје и удешавали свој рад, била је акција италијанских републиканаца, Мацинија и Гарибалдија, који су у то време васкрсавали Италију.

У Друштву српске словесности његови млађи и напредни чланови поднели су јануара 1864. године предлог да се за почасне чланове изаберу прваци тадашње европске демократије. Међу њима су били Мацини и Гарибалди, а од руских револуционарних демократа Чернишевски и Херцен. Такав избор показује да је млада српска интелигенција тог времена била не само слободоумна већ да су и њени политички погледи били републикански усмерени. Овај предлог био је примљен упркос противљења тадашњих могућника. Ипак Гарибалди никада није постао члан овог нашег ученог друштва, као ни остали, јер је тадашња српска влада суспендовала не само одлуку него и делатност целога Друштва.

Године 1860. Јаков Игњатовић је у једном нашем листу написао низ чланака о покрету за ослобођење и уједињење древне Италије. У тим својим чланцима прво место дао је „од проливене ослободилачке крви црвеној кошуљи, дивној кошуљи — Јосифа (Ђузепе) Гарибалдија“. Те исте године је и песник Јован Драгашевић, који се нарочито истакао у ратовима од 1876—8. године, а потом био и војни писац написао скромну али врло осећајну песму коју је упутио народу Италије и његовој борби за уједињење. И народни песник Јован Јовановић Змај, поводом смрти Гарибалдијеве (1882) — опевао је овог „неумрлог дива“ и „узора грађанских врлина“, човека који је дахом слободе „надахњивао поробљене народе“.

У ослободилачком рату Србије против Турске 1876. године у њеним одредима појавила се и једна чета Италијана, припадника некадашњих Гарибалдијевих одреда, који су са Сицилије прешли у тадашњу Напуљску краљевину „најбеднију монархистичку творевину у свету“, па потом у учмалу папску државу, и заузели Рим, последњу сметњу уједињења Италије...

Даље су припадници Гарибалдијевих одреда надахнути племенитом идејом да се свуда где се поробљени боре за своју слободу води и велика битка за општу слободу, притицали у помоћ другим поробљеним народима. Тако су се у већем или мањем броју расули широм света, а многи су од њих стигли и у наше земље, нарочито у Босну и Херцеговину, кад је у њој плануо Херцеговачки устанак („Невесињска пушка“, 1875). Као добровољци нашли су се 1876. године и у одредима српске војске која се тада борила на Дрини против Турака. „Тамо доле на обалама Мораве и Дрине, у свом дневнику пише један гарибалдинац, — ма шта о томе мислили неки доктринари, бије се рат за ослобођење, и више но зашта друго за друштвено ослобођење“. Не знамо, колико је бројно износио тај гарибалдински италијански одред који се 1876. године борио на Дрини. Али је занимљиво да је поред Италијана у добровољачком одреду учествовало и више припадника других европских народа. У овом одреду борило се и неколико Белгијанаца, Француза, Немаца, Чеха, па и Норвежана. Био је то, одиста, интернационални убојни одред у чијем је саставу било и жена.

Као књижевни помен на ову „страначку“ добровољачку чету, нарочито на Италијане, којих је у њој било највише — остала нам је приповетка „Рањеник“ из пера Ђуре Јакшића, који је у то време био сав у заносу племенитог и борбеног патриотизма.

Његова приповетка „Рањеник“, која може да се уброји у Јакшићеве књижевне репортаже с дринског фронта у 1876. години, нема посебну уметничку вредност, али је дирљива као и све што је искрено и истинито, по својој непосредности и љубави према човеку. Овде треба напоменути и то, да је Ђура Јакшић био један од наших првих књижевника који је црпао грађу за своје књижевне списе на самом фронту, да је у неку руку био и један од првих наших књижевника ратних репортера. У његовој приповеци „Рањеник“ главна је личност један италијански добровољац у српско-турском рату (1876) — Антоније Панагини. Без сумње је Ђура Јакшић био са њим у додиру јер то могу да посведоче многи детаљи из приповетке, нарочито они који кроз причање Антонија приказују прилике у Италији.

Антоније је Ђури Јакшићу испричао своју повест, а нашег песника интересовало је посебно зашто се Антоније одлучио да се бори „за српску слободу, за слободу једног народа, који му је далек“. Антоније му одговори, испричавши му своју тужну повест: — „А када се појавио Гарибалди, појавила се и нова светлост у моме свету. Због свега што су ми учинили, могао сам да постанем бандит! А ја сам постао поштен човек! Борац под најсветлијом заставом; витез који се побратимио с узвишеном идејом свога војводе: смрт угњетачима!.. а када га је Ђура Јакшић упитао — „Зар ви тако силно мрзите Турке“ — Антоније му одговори: „Не, ја не мрзим никога! Ја волим људе... ја љубим човечанство... Али сам као син скоро ослобођене Италије, са својим старим ђенералом у свако доба готов узвикнути: смрт тиранији!.. Јест, и то сам научио свим срцем и душом својом мрзети!“.

Антоније, гарибалдинац, није се никада више вратио у Италију.

„Новембра месеца 1876. године, завршава своју приповетку Ђура Јакшић, сви се добровољци вратише са Дрине, дође и италијанска чета, али Антонија не беше међу њима... Један ми његов друг приповедаше да је 25. августа на Црнилову рањен и да је на самрти захтевао да поред њега у гроб положе и његову гитару, с једном фотографијом која представља младу Флорентинку...

Ова Јакшићева приповетка још за његовог живота била је преведена на италијански језик и штампана у једном млетачком листу, па потом прештампавана у већем броју италијанских листова. Превео ју је Марко Цар, српски књижевни критичар и историчар. И како он каже, приповетка је ванредно узбудила италијанске читаоце. Њен наслов у италијанском преводу гласио је „Слободни синови Италије на Дрини“.

ДОБРА ХВАЛА

Састану се двојица сиромаха, два пријатеља који се нису дуго видели. Пошто се за здравље упитају, упитаће један другога:

— Како ми сад животариш?

— Добро, одговори други, што имам пара — све ми је у житу; што имам жита — све ми је у брашну; што имам брашна — све ми је у хлебу а што имам хлеба све ми је у трбуху.

ДЕВОЈЧИЦЕ И ОРАСИ

Три девојчице играле су се ораха. Убрзо једна доби све орахе од других двеју те је са својим орасима имала 45. Пре игре две девојчице имале су подједнако ораха, а трећа само половину једне од њих. Питање колико је ораха имала свака девојчица?

Одговор: I и II имале су по 18; III 9 (18 + 18 + 9 = 45).

ЧОБАНИН И ЊЕГОВЕ ОВЦЕ

Ишао један путник покрај једне ливаде и угледа једног чобанина где по овој ливади пасе овце, па му рече: „Помоз бог, чобанине!“ И шалећи се додаде: „Колико има брава?“ Чобанин се ни најмање не помете него одмах одговори: „Кад би ми ти поклонио трећину од оног што имам, па четвртину твоја жена, а пет твоја мајка, било би их таман стотину осим мене и тебе.“ Питање је: колико је било на овој ливади оваца.

Одговор: било је 60 оваца (+ 20 + 15 + 5 = 100).

АЛИ БАБА И ЧЕТРДЕСЕТ РАЗБОЈНИКА

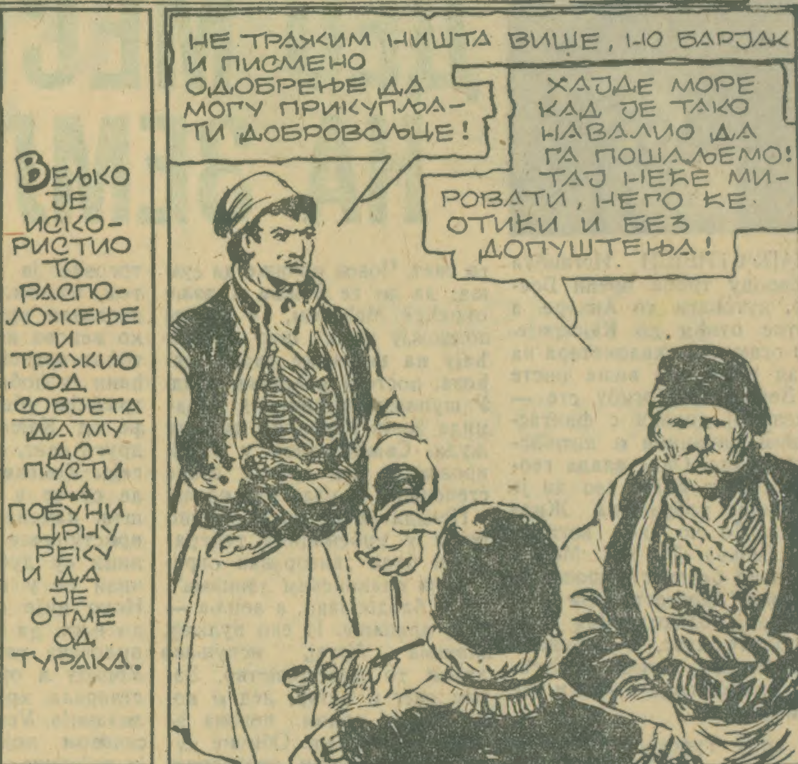

ХАЈДУК ВЕЉКО

црта и пише Ђ. ЛОБАЧЕВ

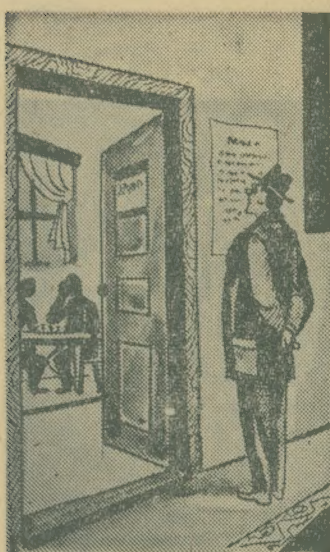

ИЗ ИСТОРИЈЕ ШАХА

ДРУШТВО ПРИЈАТЕЉА ШАХОВСКЕ ИГРЕ

АЛЕКСАНДАР Дмитријевич Петров (1794-1867) познат је као први руски шаховски мајстор, композитор, писац знаменитих дела и шаховски организатор. За његово име везано је формирање Друштва љубитеља шаховске игре о чему и данас постоји писмени траг. Било је то у време кад је у Петербургу било неколико десетина јаких играча, који су се окупљали у стану Петрова и тамо играли шах. Да би се активност љубитеља шаха на неки начин озваничила, сачињен је 4. новембра 1837. године Правилник који је добио име „Устав клуба". Тај рукопис, писан руком Петрова, чува се у Институту руске литературе Академије наука СССР у Лењинграду. Његова садржина гласи:

„Формира се Друштво љубитеља шаховске игре на следећим основама:

I Број чланова не треба да буде већи од 64.

II Састанак Друштва биће у кући једног од чланова једном недељно — четвртком од 6 часова увече. После 12 часова партије се не почињу.

III Ако неки од чланова пропусти узастопно шест састанака (а не да на знање Друштву узроке за то), то се сматра за изјаву да не жели да буде више члан и на његово место бира се други.

IV Чланови се бирају путем гласања. Већина куглица решава избор.

V Одсутни чланови се бележе у књигу после сваког састанка.

VI Значајније партије, по жељи њихових аутора, записују се у нарочиту књигу.

VII Сваки члан има право да доведе са собом као госта једну особу, о чему ставља забелешку у књигу при доласку у Друштво.

VIII Иста особа не може да буде гост више од три пута у току године.

IX Никаква игра сем шаха у Друштву није дозвољена.

X Сваки члан при ступању у Друштво, дужан је да уплати 15 рубаља за куповину табли и шаховских фигура."

Затим су на документ стављени потписи свих присутних за време доношења „Устава клуба".

СНИМАЊЕ ИСПОД ЛЕДА

Да се може снимати у ваздуху, на земљи и у води, свима нам је добро познато, али за снимање испод леда се досад није чуло. Јер, за овај подухват не само да су потребни велика храброст и обазривост већ и прилично познавање како самог леда тако и филмских камера. Међутим, прошле године овог посла прихватила су се два млада истраживача из Чехословачке. Они су на Дунаву снимили краткометражни филм о животу риба испод леда. Да би доспели испод леда најпре су га морали разбијати а затим су се сами спустили у воду обучени у специјална одела.

АЉЕХИНСКИ РЕЗУЛТАТ КОРЧНОЈА

У граду Ђули, у Мађарској, ове године одигран је традиционални меморијални турнир посвећен успомени на заслужног шаховског радника и мајстора Асталаша. На старту су била 3 велемајстора, 9 интернационалних мајстора и 4 национална мајстора. Почетак турнира је протекао у изванредном старту Виктора Корчноја који је у 10 колу постигао 10 победа. Тек у 13. колу другопласирани на турниру Лењел постигао је реми. Коначан резултат турнира био је тријумфалан за Корчноја — освојио је 14,5 поена од 15 могућих. Домаћи играчи Лењел и Хонфи поделили су 2—3. место са 9 поена. Разлика од 5,5 поена, коју је начинио Корчној, представља јединствен резултат у савременом шаху и подсећа на некадашње подвиге Аљехина.

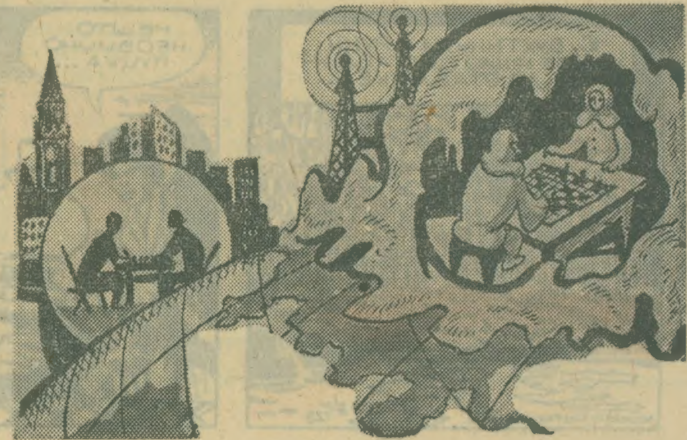
МАРАТОНСКА ПАРТИЈА

Последње коло истог турнира било је судбоносно за совјетског мајстора Борисенка. Да би постао интернационални мајстор морао је као бели да победи Форинтоша. Чврсто решен да забележи поен у табели Борисенко је после пет часова игре стекао позиционо преимућство. За наредна четири часа оно је било сачувано, али се Форинтош успешно бранио. Дошло је време свечаног затварања турнира и одласка кући, а Борисенко је још тражио од позиције на табли само победу. Двобој је морао да буде прекинут због завршног церемонијала мада сва места на табели нису била коначна. И док су тамо одјекивали аплаузи Борисенко и Форинтош су анализирали прекинуту партију. У 23 часа увече у хотелској соби главног судије др Балога борба је обновљена. Време је текло док су мајстори уморно маневрисали фигурама. Судија није издржао и утонуо је у сан. Једини гледалац ове шаховске драме, супруга мајстора Форинтоша, била је сведок борбе упорних бораца са позицијом и — сном. У осам часова изјутра судија, који се у међувремену пробудио, зауставио је часовник. После 18 часова игре Борисенко је и даље имао позиционо преимућство, али је требало журити на воз. Упорни борци решили су да игру наставе у њему. И тек ту Борисенко се сагласио на реми. Причају, да су се партнери клатили од умора и да после закљученог ремија нису били у стању да се рукују. Партија је трајала више од 18 часова за које време је одиграно 136 потеза.

МЕЧ МОСКВА — АРКТИК — АНТАРКТИК

Више од четири месеца трајао је 16. шаховски радио-меч: Москва — Арктик — Антарктик. У њему је учествовало 60 екипа. Боје поларника на овом такмичењу браниле су екипе научних станица на плевећим сантама леда „Северни пол — 12" и „Северни пол — 13", залива Провиденија и Тикси, рта Чељускина и Косистова, острва Рудолфа и Ратманова и многих других арктичких станица. Осим тога, част поларника браниле су две екипе са Антарктика — јужнополарне станице „Мирниј" и „Васток".

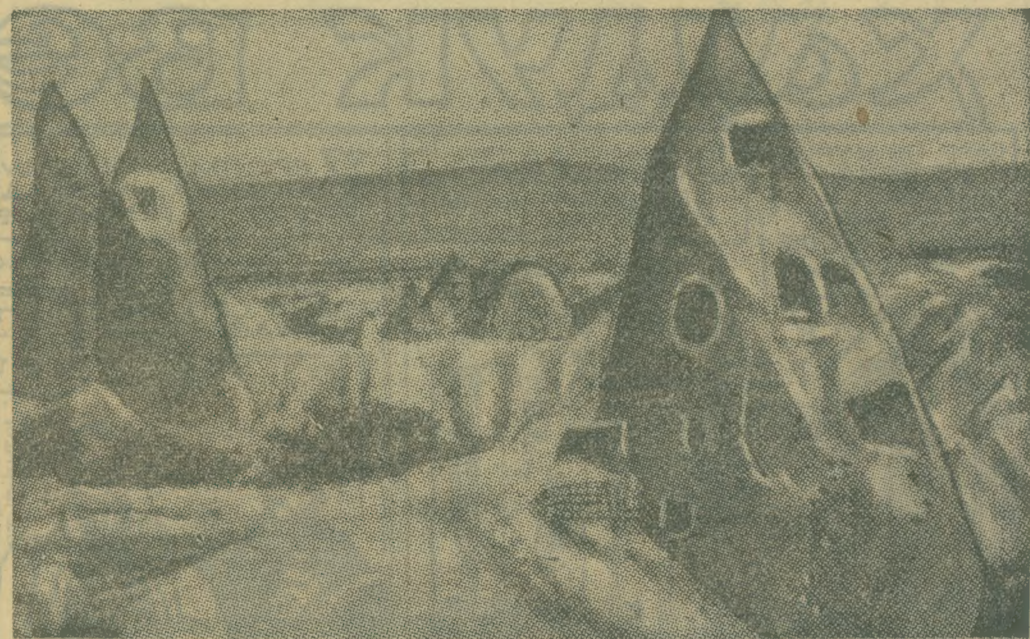
Московске шахисте представљале су екипе Министарства културе и финансија СССР, редакције листова „Правде", „Вечерње Москве" и „Московског комсомолца", Московског художественог театра и други. Ово интересантно такмичење у укупном резултату завршило се победом Московљана.

ТАМО ГДЕ ЈЕ ВРЕМЕ СТАЛО

ДЕО МЕСЕЦА НА ЗЕМЉИ

НАПУСТИВШИ Истамбул и Европу треба прећи Босфор, путовати до Анкаре, а одатле отићи до Кајсарије. Још осамдесет километара на запад и — већ више нисте на Земљи. У Ургибу сте — каменитој долини с фантастичним шиљцима и китњастим кулама. Овде влада геолошки хаос који као да је створила уобразиља Жила Верна. То по свом изгледу није Земља. То је Месец. Сабласно беличаст, прашњав, начичкан фантастичним стубовима, облакодерима од стврднуте лаве, с пећинама у падинама литица, вијугавим лавиринтима и уским степеницама.

У срцу Турске у Кападокији — Месец. Заправо, пејзаж какав човек замишља да ће угледати кад буде први пут крочио на Месец. Ту као да се зауставило време: Као да је све замрло, као да се преселило у другу епоху, други свет. Човек почиње да сумња: да ли се Земља и даље окреће? Међутим, у самом подножју кула што подсећају на циновске главе шећера, постоји пећиноки град. У шупљинама камених пирамида живи неколико хиљада људи. Сваки отвор у стени прозор је или врата, сваке степенице — улаз или излаз.

Некада је ту, како обично пише у уџбеницима географије, била „висораван ограничена планинским ланцима". Небо бледоплаво, а земља — боје прашине. И ево вулкан, планина Аргеј, испуњава лавом то пространство. Затим снег и ветар, лед и вода, вајају током векова аветињски пејзаж. Обичне пукотине у Земљи претварају се у долине као ножем урезане. Природа вајар ствара камене главе шећера с оштрим врховима...

Некада се Кајсарија звала Цезарија. Град је цветао: трговао је с Грчком, Египтом, Римом. Затим су се ту населили хришћани. Неколико векова касније ту се чуо топот арапских коња. Хришћани су побегли, раселили се тражећи убежишта. Мало даље од Кајсарије почињао је други свет, свет вулкана Аргеја. Камене купе претвориле су се у сигурна скровишта, камене игле — у неприступачне тврђаве. Изгнаници су дубили стене, увлачили се у порозан камен. Нико није могао да стигне до њих, да разори њихова орловска гнезда. Тако се у Ургибу и околним долинама стварала хришћанска цивилизација. Ускоро су се у „Месечевом пејзажу" Кападокије појавиле, издубљене у стенама, цркве и манастири до којих се могло допрети само кроз споља невидљиве галерије.

После Арабљана дошли су Монголи, затим Мамелуци. Кајсарија је постала Турска 1802. године. Али, то није донело никакву промену. Кападокија је остала посебан свет који као да је исклизнуо из стварности, легенда скамењена у камену. И у новој Турској коју је створио Кемал Ататурк сачувала се стара Кападокија која се поноси својом „природном гостољубивошћу", склоништима у дубини стена. У њеним манастирима који се налазе буквално између неба и земље зидно сликарство сачувало је живе боје и успомене на подвиге првих становника ових долина.

У неким каменим пећинама живе сељаци и пастири. У сумрак се анадолски пастир пење до свог дома степеницама усеченим у стену. Камене посуде у његовом дому не разликују се од оних у којима су пре 12 векова монаси муљали грожђе. Мирише на масло и овчији лој.

Већина пећина претворена је данас у амбаре и оставе. На кућама прилепљеним за камене купе, само је фасада „нормална". Али, чим човек прекорачи праг одмах осети да је у стени издубљеној човечјом руком. Ако сељак не живи у стени он гради себи ниску кућицу од камена с равним кровом на који је насуо земљу. На планинским терасама он гаји нешто мало винове лозе или коју воћку.

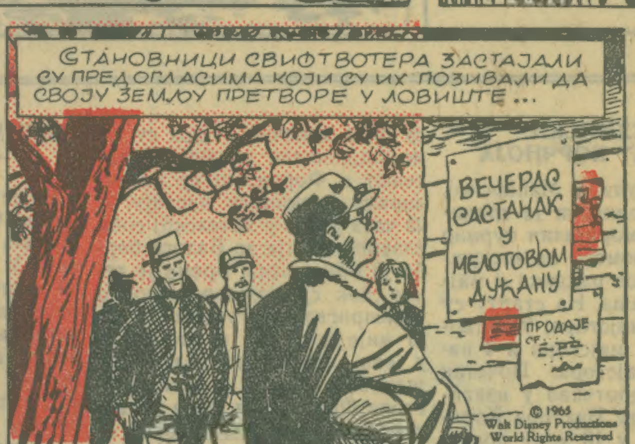
Ататуркове реформе као да су се изгубиле чим су зашле у камене лавиринте. Жене и даље носе фереџе, раде на пољу и иду за својим мршавим козама покривеним дугачком и оштром кострети. Појам о времену овде не постоји и ритам живота искључиво зависи од промене годишњих доба...

Ургиб још припада каменом добу када се историја писала на зидовима пећина да је ветрови никад не избришу.

WALT DISNEY ЛУДИ КЕЛОВЕЈИ

ТРАГОВИ ДИНОСАУРУСА НА ТАВАНИЦИ

У једном руднику у близини Брисбејна, у Аустралији, два рудара одваливши блок каменог угља открили су на слоју изнад својих глава низ необичних тропрстих испупчења. Научници који су испитивали ова испупчења утврдили су да су то трагови ногу циновског диносауруса остављени на меком лепљивом земљишту пре отприлике 200 милиона година. Трагови су се временом испунили блатом које се стврдло, а биљке које су расле и иструнуле на том месту претвориле су се најпре у тресет, а касније у камени угаљ.

СТРАНИ СТУДЕНТИ

Од укупног броја студената у свету 296.000 студирају разне науке изнад своје домовине — у иностранству. Највећи број страних студената има у САД (74.000) затим долази Француска са 30.000, Западна Немачка са 25.000, Совјетски Савез са 21.000, Енглеска са 14.000, Аустрија са 9.000 и Швајцарска са 8.000.

РОШТИЉ КОЈИ СЛИКА

Да би лакше протурили своје производе, фабриканти електричних апарата измишљају новине често и бесмислене. Ту спада и нови електрични роштиљ за двопек који се појавио у Енглеској. Кришка хлеба не само да се пропече већ се претвори у слику, роштиљ на њој утисне лик неког познатог филмског глумца или глумице.

СТУДИЈЕ СЛАВИСТИКЕ

Пољска влада установила је десет стипендија за 1966/67 годину намењених изучавању пољске историје и филологије, као и словенске филологије уопште. Стипендије су одређене за студенте држава чланица УНЕСКА.

МАЈМУНСКА ПОСЛА

Какве су све артистичке вештине у стању да науче мајмуни видело се недавно у Берлину на представама Ривијерове шимпанзо-трупе. За мајмуне, одлично увежбане у свакојаким вратоломијама, извођење програма била је само весела игра, а за публику велико задовољство. Један из ове трупе је и жонглер Бимбо. Слика га приказује како стоји на великом ваљку који се лагано окреће и при том спретно изводи једну од својих занимљивих тачака.

КАКО ЈЕ ЖИВЕО, СТВАРАО И ПОГИНУО

АРКАДИЈ ГАЈДАР

Тешко је наћи дечака или девојчицу, који не зна за популарну омладинску књигу „Тимур и његова чета". Још је теже наћи двориште у којем дечаци и девојчице нису „градили" тврђаву-тимурку и из ње водили „ратове" са противничком четом. На овај или онај начин Аркадиј Гајдар, аутор многих књига за младе, постао је пријатељ милиона деце на свету. Само је књижица „Тимур и његова чета", према подацима којима располаже Гајдаров син Тимур, за 25 година преведена на 40 језика и објављена у укупном тиражу од 40 милиона примерака.

Командант пука — седамнаестогодишњак

Кад је започела октобарска револуција четрнаестогодишњи дечак по имену Аркадиј Петровић Голиков јавио се у Црвену армију. Био је снажан и висок, али ипак само дечак.

— Колико ти је година? — питали су добровољца са дечјим лицем.

— Шеснаест — слагао је Аркадиј и још се више испрсио.

И успео је. Постао је црвеноармејац. По храбрости и јунаштву са њим се било тешко такмичити. Коме би још падало на памет да тог прекаљеног борца пита за године! Три године после постао је командант пука. Седамнаестогодишњи дечак водио је у многе битке борце од којих је многи по годинама могао да бу буде отац. Али то ником није сметало. Били су поносни што им командује један од најмлађих команданата у Совјетском Савезу. Млади командант је допао много рана. После револуције није више могао бити војник. Међутим, он није очајавао. Судбину инвалида примио је храбро као и све невоље у животу. Почео је да пише и убрзо, једна за другом, у Совјетском Савезу појавиле су се књиге непознатог аутора Аркадија Гајдара намењене омладини. Само најближи пријатељи знали су да то Голиков улази у једну нову битку, сада пером.

Ко је Тимур?

Пред други светски рат, 1940. године појавила се из штампе књига „Тимур и његова чета". Критичари су је неповољно оценили. Писали су да је у стварном животу немогуће наћи децу од 10 до 14 година, која би живела и деловала као Тимур и његова чета из књиге. Тимур није стваран, не постоји — закључили су. Али, Гајдар се није поколебао. Он је веровао у себе и познавао децу, сећао се себе кад је био дете. Пред сам рат рекао је: „Желим да о нама говоре овако: то су људи, који су из родољубља постали дечји писци и својим делима помогли да Црвена армија стекне нове борце". То је убрзо постало стварност. Преко ноћи у Совјетском Савезу никле су Тимурове чете. Јунаци из књига нашли су своју потврду у животу. Деца су боље схватила Гајдара него што су одрасли схватили њих.

„Немци су убили оца и његову књигу"

Кад је први пут објављена књига „Тимур и његова чета", син Аркадија Гајдара Тимур имао је 14 година, и био је дечак као и сви други дечаци.

— Отац је — сећа се Тимур — био веома висок и увек насмејан, увек спреман на шалу. Иако је престао бити војник увек је носио само војничко одело, прописно закопчано. Никад нисам видео оца да носи кравату и мислим да у свом животу није имао ниједну. Изнад свега је волео децу и Црвену армију. Као новинар писао је за војне листове, читао их и сав се посветио томе да пишући књиге развије код младих љубав за земљу и Црвену армију.

— Кад је отац писао — прича даље Тимур — гласно је понављао сваку реч. Толико је пута преправљао сваку реченицу, и све то гласно изговарао да је на крају свако своје дело знао напамет, од корица до корица. Новац се никад није могао дуго задржати у његовом џепу. Чим би стекао који динар куповао је књиге и деци поклоне. Са суседима се увек шалио, надмудривао, причао са њима о свему и свачему и волео да са њима подели све што је имао. Живели смо врло скромно у сасвим малом стану, али то никад није мутило очеву ведрину.

Кад је почео рат одмах се јавио у армију, али га због старих рана нису примили. Тада је отишао у један од првих партизанских одреда да буде ратни дописник. Командир батаљона Прудњиков причао је после рата Тимуру да је његов отац био први који је у окршају с Немцима заробио један немачки аутомат. Гајдар је у одреду био митраљезац и — писао књиге. Последњу своју књигу писао је у облику писама свом сину Тимуру. Књига на жалост, није никад стигла до сина. У једној тешкој бици 1941. Немци су убили Гајдара, скинули са његове блузе одликовања и однели торбу са рукописом. „Тако су — каже Тимур — Немци убили и оца и његову последњу књигу".

Али друге су живе и увек драге онима којима су намењене. У Совјетском Савезу снимљено је по њима 13 филмова, а филм „Тимур и његова чета" снимљен је у време док је Аркадиј Гајдар још био жив.

Гајдаров син Тимур одрастао је и наставио породичну традицију: и он пише. Али, новинар и публицист Тимур, завршио је и Војно-поморско училиште и постао морнар на подморницама. Затим је завршио и Војно-политичку академију и журналистички факултет у Москви. Недавно, влада Совјетског Савеза предала је Тимуру одликовање, којим је после смрти одликован Аркадиј Гајдар. То је највише признање које совјетски човек може добити: Орден отаџбинског рата I степена. Предајући Тимуру очев орден Анастас Микојан је рекао: „Гајдар је увек писао о себи. Све његове јунаке препознајемо у самом Гајдару. Јер, Гајдар и није могао писати по једном, а живети по другом узору".

У спомен Аркадија Гајдара један брод који је у Пули изграђен за Совјетски Савез, добио је његово име. Међу онима који су дошли да буду посада на првој пловидби брода од Пуле до Одесе, био је и Тимур, син Аркадија Гајдара.

Пирамида старости

Људи са северне Земљине полукугле живе дуже од своје сабраће јужно од екватора. До овог закључка дошло се после обимног и брижљивог испитивања које је предузео међународни савез осигуравајућих друштава да би одредио животне изгледе особа које се највише осигуравају. Ако се упореде ранија испитивања види се да су се животни изгледи четрдесетогодишњих мушкараца погоршали, а жена истих година побољшали.

Од свих четрдесетогодишњих особа на свету, подразумевајући ту и мушкарце и жене, најбоље изгледе за најдужи живот имају жене Совјетског Савеза. Статистика показује да оне могу у просеку да рачунају са још 38 година живота. На другом и трећем месту су четрдесетогодишње Швеђанке чији су животни изгледи још 37,8 и Швајцаркиње са 37,6 година. Док четрдесетогодишње Немице заузимају средње место са 36,1 годином, њихове вршњакиње у Мађарској живеће у просеку још 34,8 године, у Југославији још 34,3 а у Белгији још 34,2 године.

Међу становницима јужне полулопте од свих четрдесетогодишњих жена најбоље изгледе имају Новозеланђанке са још 36,4 година, а за њима Аустралијанке са још 36 година живота.

Од мушких становника северне полулопте старих 40 година најдужи живот могу да очекују Норвежани: још 35,5 година. Друго место заузимају Израелци са 35 година, а одмах иза њих су Швеђани са 34,9. На овој животној пирамиди средње место заузимају Немци са 31,9 годином, а при њеном дну су Белгијанци са 30,6 и Финци са 29,7 година.

На јужној полулопти од свих четрдесетогодишњака најбоље изгледе на живот имају Новозеланђани са још 32,8 године и Аустралијанци са 31,7 годином. Последња два места заузимају Чилеанци — 27,2 година — и Бразилци са 25,5 година.

МИМО СЦЕНАРИЈА

Једна сцена филма „Берза и живот", која је требало да буде снимљена у једној споредној париској улици, одвијала се мимо сценарија. Познати комичари Хајнц и Фернандел сели су у аутомобил. Возач је била глумица Марилу Толо. Пошто она није умела да рукује кочницом, кола су полетела у правцу камере и замало да је нису оборила. После дужег кривудања аутомобил се на једвите јаде зауставио, окружен гомилом радозналаца. За неке посматраче ова сцена је била врло смешна и они су је пропратили гласним смехом, али за комичаре она није била нимало шаљива.

Да не би још једном излагао опасности живот обојице глумаца, режисер Жан-Пјер Моки одлучио је да при поновном снимању исте сцене за воланом седи његов асистент преобучен у женско.

Поново доносимо неколико кратких детективских прича-загонетки у којима се појављује ваш стари познаник инспектор Вернер. Верујемо да сте од њега већ научили да на сваки податак дат у причи и на цртежу уз њу обратите пажњу и да ћете, на основу њих, успешно решити сваки задатак. За оне којима то није пошло за руком одговоре дајемо на 14. страни.

ТАЈНА ОТВОРЕНОГ СЕФА

Директор фабрике Грен изјавио је следеће:

— Јутрос кад сам дошао на посао сетио сам се да сам заборавио код куће у сефу важне документе па сам послао по њих свог секретара. После 20 минута секретар ме је позвао телефоном и јавио да је затекао сеф отворен и његову садржину разбацану по поду. Пожурио сам кући. На срећу, сви документи били су ту. Нестао је само новац који сам чувао у сефу.

— Ко је сем секретара могао да отвори сеф? — запита инспектор Вернер.

— Мој брат од стрица Хектор и кућна помоћница.

Инспектор је пажљиво разгледао сеф, врата кабинета, сто, телефон и друге предмете у просторији. Тражио је отиске прстију, али је све било брижљиво избрисано.

Инспектор је тада саслушао секретара. Овај је изјавио:

— Био сам толико узбуђен када сам угледао отворен сеф да нисам ни покушао да тражим документа и уопште ништа нисам додиривао већ сам сместа телефонирао директору.

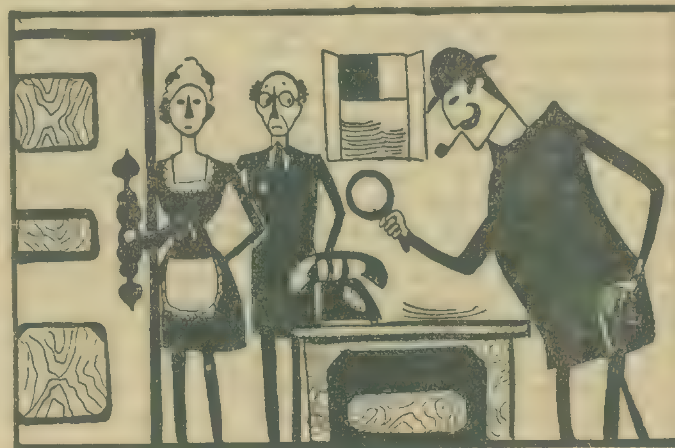
Кућна помоћница је изјавила да је читаво време била у кухињи и да чак није знала за секретаров долазак. Улазна врата му је отворио Хектор који је, како је изјавио, одмах отишао у своју собу и тамо је касније чуо секретарове повике.

— Јесте ли улазили у кабинет где је стајао сеф пре секретаровог доласка? — запитао је инспектор кућну помоћницу.

— Од јуче нисам улазила тамо — одговорила је.

— Сад ми је све јасно— закључио је истрагу Вернер.

— А вама?

КИНЕСКА ВАЗА

Изјава ноћног чувара у музеју била је веома подробна:

— Налазио сам се на дежурству када сам у 11 часова чуо шум и кораке у подруму где се чувају неизложени експонати. Врата која воде у подрум била су закључана и ја сам их отворио кључем. Унутра је било мрачно. Запалио сам електричну лампу и угледао неког мушкарца који је с џаком у руци стајао крај отвореног сандука. Уплашивши се, бацио је џак и претрчао преко подрумске просторије према другом излазу из подрума. Ја сам дограбио џак и потрчао за њим трудећи се да бегунца не изгубим из светлосног снопа лампе. Када је већ био у вратима ја сам пуцао у намери да га само раним у ногу, али је хитац био смртоносан. Истрчао сам на улицу и угледао два полицајца којима сам предао џак и испричао им шта се догодило.

Инспектор Вернер разгрнуо је џак и извадио из њега скупоцену кинеску вазу од најфинијег порцулана из епохе Мин.

— Убијени је био електричар који је радио у музеју — примети инспектор. — Како га нисте препознали?

— Видео сам га само с леђа.

— Лажете! — рече инспектор Вернер. — Ви сте хтели да украдете вазу и убили сте човека који је покушао да вас спречи.

Који је део изјаве издао стражара?

ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ ЖИВОТИЊСКОГ ЦАРСТВА

ПОСЛЕ ПЛИВАЊА ВИДРА ВИНОНА СУНЧА СЕ СТОЈЕЋИ НА ДВЕ НОГЕ ШТО СЕ ДРЕСУРОМ ТЕШКО ПОСТИЖЕ КОД ОВИХ ЖИВОТИЊА.

И ВИДРА СЕ МОЖЕ ПРИПИТОМИТИ

ЛИЕРСОВА ЉУБИМИЦА ЈЕ ВИНОНА, КОЈА СЕ ПОНЕКАД ЗБОГ ВЕЛИКЕ ПАЖЊЕ КОЈУ ЈОЈ ПОСВЕЋУЈУ, ПОНАША КАО РАЗМАЖЕНА ФИЛМСКА ЗВЕЗДА.

ОВЕ ДВЕ ВИДРЕ ВРЛО РАДО ПОСЕЋУЈУ И КУХИЊУ.

ПРИПИТОМЉЕНЕ буве и лавови нису више никаква реткост. Њима публика може да се диви у сваком циркусу или вашару. То је знао и Емил Лиерс из Хомера у северноамеричкој држави Минесоти. Како непосредно поред његовог имања протиче Мисисипи дошао је на идеју да припитоми видре које живе у тој реци и од њих начини домаће животиње. Наравно да замисао није било лако остварити јер се ови припадници породице куна плаше човека. А плаше га се јер их људи радо лове због њиховог изузетно финог крзна а осим тога зато што они уништавају рибу.

Како било да било тек Лиерс је успео да великом истрајношћу и стрпљењем стекне њихово поверење. Оне га данас слушају и одазивају се на његов звиждук. Чак и када их господар због „промене ваздуха“ и воде пусти у другу реку, пожуре као верни пси чим чују његов звиждук. Видре које је Лиерс — кога на Мисисипију називају „видра-човек“ — уступио неким зоолошким вртовима у Америци нису због тога нимало љуте. Оне се на радост посетилаца весело играју у својим базенима. То је велики напредак јер су раније оне брзо после губитка слободе страдале.

КАО ПОСЛУШНИ ПСИ „ЦРНА“ И „СРЕБРНА“ ПРАТЕ СВОГ ГОСПОДАРА У ШЕТЊИ ПО ЛИВАДАМА УЗ МИСИСИПИ

Лиерс сматра да се то није дешавало због тога што су туговале већ због погрешне исхране. Стога он сада уз своје штићенике кад пођу на пут, даје и специјалан јеловник. За добро здравље видри је потребна не само риба већ и коштано брашно и много витамина.

ЧУДО ВАРЕЊА

ОД СВИХ живих бића амеба има најједноставнију грађу: састављена је од једне ћелије с једром без опне. И поред тога ова једноћелијска животиња има све особине живота — између осталог и-ма и органе за варење. Храни се мајушним животињским и биљним пленом које обухвата лажним ножицама и увлачи у себе образујући око њега мехурић или вакуолу где се обавља варење. Према томе могло би се рећи да ова животињица просте грађе образује „стомак“ по потреби, на месту где упија у себе хранљиву материју.

И код врло једноставних животиња наилазимо на органе варења. Петокрака

морска звезда има сићушна уста, али јој то не смета да буде прождрљива. Она једе шкољке, пужеве, ракове, мање рибе па чак и морске јежеве. Како да савлада велики плен својим минијатурним отвором за примање хране? Природа се постарала да јој у томе помогне. Пошто у свој стомак не може да смести крупну остригу, морска звезда једноставно избаци напоље свој стомак. Онда се приљуби уз љускавца и почне да лучи на њега растварајуће сокове који за кратко време претворе остригу у кашу. Сада морска звезда лако усиса житку посластицу.

Из ових примера јасно се види да није правило, ни обавезно да жива бића на најнижем ступњу развитка имају најједноставније органе за варење. Органи за варење код човека састоје се од желуца који се продужује у цревни канал пет пута дужи од целог људског тела. Дужина црева код лава четири пута је већа од његовог тела а код говечета и читавих двадесет пута. Најкраћа црева међу сисарима имају инсектоједи, а најдужа преживари. Морски пас познат са своје крволочности и прождрљивости има само неколико сантиметара црева увијених у спиралу. Она нису много дужа чак ни ако је неман џиновских размера. Међутим, желудац морског пса лучи најљућу стомачну киселину која је налик на витриол. Ова страшна хемикалија у стању је да раствори чак и камен.

ОЧЕВИ ЗА КОЛЕВКОМ

Родитељски и породични односи у природи одликују се великом разноврсношћу. Неки пут они су у потпуној супротности с одговарајућим односима међу људима.

Мужјак и женка сенице подједнако учествују у свијању гнезда. Код птица троглодита мужјак је искључиво градитељ гнезда, док се његова животна другарица бави унутрашњим уређењем стана. Голуб донесе само покоју гранчицу за гнездо док је голубица прави стручњак у том погледу. Женке зебе и коса раде све, а њихови супрузи — ништа. Најзад, ту су и кукавице код којих ни мужјак ни женка не хају нимало за кућу и пород. Женка полаже своја јаја где стигне и препушта своје птиће „судбини“.

Мужјак по правилу снабдева храном женку за време док она лежи на јајима. Међутим, док се женке свраке и гаврана не мичу из гнезда и њихови их супрузи за све то време предано хране, о роди и шеви за то време нико не води рачуна. У више случајева мужјак и женка се наизменично смењују у лежању на јајима. Редослед њиховог смењивања је неки пут врло чудан. Тако, на пример, женка говедарице на јајима лежи 21 час дневно а мужјак само три. Женка и мужјак морског галеба фулмана равномерно се мењају свака четири часа. Врхунац неравноправности на штету мужјака представља случај барске птице даждевника. Тек што снесе јаја у неком удубљењу, женка весело одлепрша са својим другама остављајући свог супруга да данима стрпљиво лежи на њима док се птићи не испиле.

Има мужјака који се у правом смислу те речи могу назвати дадиљама и домаћицама. Код више врста птица мужјаци представљају праве редуше и чистунице који мету сваку и најмању нечистоћу из гнезда. Чак и сасвим незнатна прљавштина буди код њих жесток рефлекс чистоће који је јачи од било ког другог нагона и осећаја.

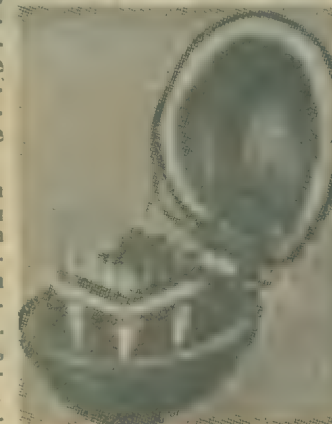
У очинској привржености породу најдаље је, свакако, отишао мужјак рибе хипокампа. Познато је да готово све рибе носе јаја у води препуштајући их случају. Међутим, има изузетака: мужјаци хипокампа представљају најревносније очеве у природи. Чим женка снесе јаја, мужјак их покупи и смести у један „џеп“ на свом телу. Ту се младунци развијају у идеалним условима. Наравно, што младунци постају старији џеп се шири. Значи, мужјак је тако рећи у другом стању. Његово несебично ношење младунаца у џепу завршава се порођајем. Грчећи се од бола он очекује тренутак када ће се џеп отворити и из њега испливати чиле и хитре рибице.

ТАЈНА ЦВЕТОВА

Ко каже биљци када да цвета? Тајну овог прецизног „биолошког часовника“ открили су амерички научници у лабораторији за пољопривредна истраживања у Белтсвилу. После десет година напорног рада успели су да издвоје делић кубног милиметра једне биљне обојене материје енцима која изазива цветање биохемијским путем и назвали је „фитохром“.

Претпоставља се да свака биљка садржи ову материју и — како се чини — увек у два тона једне боје — јасно и загасито-плаве. Количина та два тона варира према дужини дана у поједино годишње доба. Лети преовлађује јасноплаво, зими загасито плаво. На промене биљка реагује у време које је за њу одредила природа. Тако на пример цветање пшенице пада у лето кад је загаситоплаве боје најмање, кризантеме и лепе кате тек с јесени, кад је дужина дана приближно једнака, па јасно плаво и загаситоплаво стоје на равној мери.

Ако би науци успело да једног дана произведе ову материју синтетички, онда би се можда могло утицати и на време цветања. Тиме би пољопривреди били отворени нови путеви, на пример, гајење корисних тропских биљки у умереним зонама, а европских у тропским крајевима или на крајњем северу.

Мајстор минијатуре

Харковски механичар Васјуренко годинама се већ бави израдом минијатурних предмета и играчака. На снимку видите један од његових последњих радова. Минијатурни сточић са шаховском таблом и свим фигурама Васјуренко је сместио у коштицу од вишње од које је начинио „ковчежић“ са шаркама за затварање и малом бравом.

ЗАШТО СЛЕПИ МИШ ЛОВИ САМО НОЋУ

(анголска народна прича)

ОВУ ПРИЧУ испричао је стари црнац Имама.

Многима сам већ причао причу о томе због чега слепи миш тражи себи храну само ноћу. Сад ћу је испричати и вама.

Живео тако слепи миш у својој кућици, никога није признавао за цара, није пристајао да икоме плаћа данак. Али, дошао је дан када је цар животиња дозвао себи своје ратнике и наредио им:

— Отидите до куће слепог миша и тражите да ми плати сав заостали данак. Све животиње ми плаћају. И он мора да плати.

Ратници су похитали да изврше наређење. Дошли су слепом мишу и рекли му:

— Слепи мишу, дошли смо да од тебе узмемо данак!

Слепи миш престаде да једе тикву и одговори:

— Да дам?! Само ми то треба! Кажите вашем цару да ја нисам животиња и да му нећу давати данак. Где се то чуло и видело да такви као ја, који имају крила, који лете по ваздуху а не ходају по земљи, плаћају данак цару животиња? Ја нисам животиња, ја сам птица.

Цар животиња се страховито расрдио. Мислио, мислио, шта да ради и, најзад, смислио. Позвао је опет своје ратнике и рекао им:

— Однесите моју поруку цару птица.

Сутрадан је цар птица дозвао своје ратнике и издао им наређење:

— Отидите до куће слепог миша. Он је птица и дужан је да мени плаћа данак. Сам је казао да је птица!

Ратници су одмах похитали да изврше наређење. Дошли су слепом мишу и рекли:

— Слепи мишу, долетели смо да од тебе добијемо данак.

Слепи миш престаде да једе дињу и одговори:

— Да дам?! Само ми то треба! Кажите вашем цару да му нећу плаћати данак. Где се то чуло и видело да такви као ја, који имају зубе, плаћају данак цару птица? Јесте ли икад видели да птице имају зубе?! Ја сам животиња, а не птица!

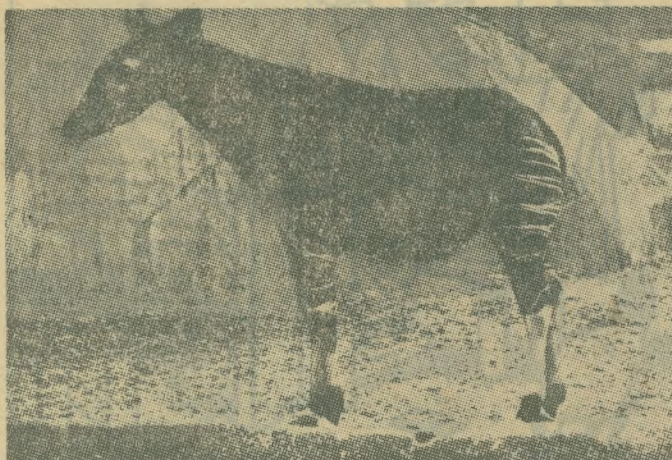
Цар птица се страховито расрдио. Мислио, мислио шта да ради и решио. Позвао је ратнике и рекао:

— Однесите моју поруку цару животиња.

Сутрадан су се без одлагања договорили да заједнички приреде хајку и улове слепог миша. Отада ратници цара животиња и цара птица сваког дана траже слепог миша у џунгли. Ето због чега се слепи миш дању скрива и тражи храну само ноћу.

ТЕЛЕВИЗИЈА У ЗООЛОШКИМ ВРТОВИМА

ПОСЛЕДЊИХ година вршени су у Енглеској опити који су показали да телевизија повољно делује на неке животиње. У зоолошком парку „Фламинго" морао је бити одвојен орангутан мужјак од женке оболеле од опасне инфективне болести. Међутим, познато је да су ти велики човеколики мајмуни са Борнеа и Суматре необично осетљиви и ако се изолују од својих саплеменика лако могу због усамљености да западну у потиштеност, па се дешава да чак и умру јер одбијају храну.

Да се то не би десило у болници у којој је женка лечена као и у кавезу мужјака постављен је комбиновани телевизијски уређај, камера и пријемник. Тако је мужјак за све време док је женка лечена могао да посматра њен лик преко екрана. Он се сатима није одвајао од телевизора.

Неке дивље звери и животиње не воле да буду посматране и узнемираване у извесним тренуцима. Супротан поступак може да доведе до неочекиваних драма. То је разлог због кога је директор бристолског зоолошког врта први увео камере у кавезе изузетно дивљих и страшљивих животиња у време када треба да донесу младунце на свет. Публика може да доведе женку до нервозе таквог степена да она напусти младунца онда када му је потребна највећа помоћ а некй пут га чак и убије.

Због тога су чувари једну женку окапи која је очекивала радостан догађај потпуно изоловали од спољног света. Међутим, ипак је цела екипа стручњака присуствовала рађању малог окапија, али преко телевизијских екрана. На тај начин је рађање младунца окапија, стидљивог рођака жирафе из конгоанске прашуме, видела многобројна публика а да то животињи уопште није сметало. Окапи, који се иначе на слободи креће само ноћу, откривен је тек 1900 године. Међутим, први младунци окапија рођени су у зоолошком врту у Анверсу пре десетак година. Али, и њих, и оне који су се родили после тога, мати је одмах после рођења убијала. Први окапи који су остали у животу рођени су у зоолошком врту у Венсану. Од када је уведено изоловање женке и њено посматрање за време порођаја преко телевизијског екрана, да би јој се евентуално помогло у случају потребе, овај проблем скинут је са дневног реда. И други зоолошки вртови следили су овај пример: увели су на пример, телевизијске уређаје и код жирафа.

МУШТИКЛЕ С БРОЈАЧЕМ

У Њујорку се однедавно продају муштикле снабдевене мајушним бројачем. Сваки пут кад се нова цигарета стави у муштиклу, број у апарату се помери за једно место даље. Тако пушач може лако да контролише колико цигарета попуши дневно и покуша да се умери у пушењу.

На његовом месту...

Француски песник Алекси Пирон (1689—1773), аутор „Метроманије" и већег броја сатира, често је био без новца. Једног дана сретне једног свог пријатеља који се управо тих дана тукао у двобоју. Овај му исприча како га је противников метак ударио у груди, али да се на срећу на том месту у џепу налазио један сребрни новчић о који се метак одбио и тако му спасао живот.

— Каква срећа! Каква срећа! — повика Пирон. — Да сам се ја којим случајем борио уместо тебе сигурно бих био мртав!

☆

То није предвидео

Кен Велс, продавац аутомобила из Маунт Вернона у Америци објавио је пре извесног времена у локалним новинама оглас о распродаји аутомобила. Да би привукао што већи број купаца Велс је у огласу написао да ће породицама са више деце дати попуст од 10 долара на свако дете.

Може се замислити какво је било његово изненађење кад је сутрадан дошао у његову радњу месни типограф Вилфред Кларк, и после дужег разгледања изабрао један аутомобил од 200 долара и уместо новца изненађеном продавцу пружио уверење о рођењу 20. детета.

☆

СИТНО, АЛИ ЗАНИМЉИВО

Према оцени Међународног суда у свету свака два минута из затвора побегне један осуђеник.

☆

На обалама Бретање извучена је из мора једна врста алге рекордне дужине: 275 метара.

☆

У сукобу са ласицом једна рода изгубила је кљун. Нов јој је од алуминијума направио један фармацеут из Хамбурга и тако је спасао смрти од глади.

Одговори:

ТАЈНА ОТВОРЕНОГ СЕФА

Новац из сефа украо је секретар а ствари је разбацао да би створио утисак да је сеф неко отворио. Издала га је његова сопствена ревност. Бришући отиске он их је из-

брисао и са сефа, а и са свега осталог чега се дотакнуо: браве на вратима, стола, телефонске слушалице. Логично би било да се његови отисци нађу баш на кваки и на телефонској слушалици.

КИНЕСКА ВАЗА

Старајући се да његова прича звучи што убедљивије стражар је претерао и — издао

се. Да је тобожњи лопов ухваћен на делу заиста бацио џак, ваза од танког порцулана би се разбила.

»РОШТИЉ ПАТОС« У ОВЧАРНИЦИМА

Огледна пољопривредна станица у Арканзасу, САД, вршила је огледе са одгајивањем јагњади на такозваном „роштиљ патосу". То је под направљен од летава које су широке 6,25 сантиметара, а стављају се у размаку од 1,9 сантиметра. Овакав под показао се одличан за сузбијање разних паразита којих иначе има много на обичном па је због тога и инфекција јагањаца прилично велика. „Роштиљ патос" показао је и друге предности: већи прираст јагањаца а мањи утрошак хране.

ОТВОРИ ОЧИ

ЛОВ НА ГРЕШКЕ

Горњи цртеж је оригинал. Онај доле требало би да буде верна копија. Међутим, цртачу се, док је пресликавао, поткрало осам грешака. Потражите их:

Решење:

1. Није нацртан врх прста на левој руци.
2. Реп птице на наслону клупе другчијег је облика.
3. На боци недостаје затварач.
4. Кригла доле има крагну од пене.
5. Појавило се једно парче хлеба више.
6. Ноге стола имају при дну другачији отвор.
7. Гредица која појачава угао стола је шира.
8. Квочка има другчију кресту.

ИСТОРИЈА ЈЕДНОГ ИМЕНА

Крајем прошлог века бечки астроном Палиса открио је један нов астероид. Научнику је био потребан новац да би набавио јаче астрономске инструменте и због тога је објавио да је спреман да прода своје право давања имена новом небеском телу. Купац се брзо нашао. Био је то барон Алберт фон Ротшилд. По жељи барона — милионера астероид је добио име његове жене Бетине.

Робови стенографи

У неким гранама науке Римљани су били необично заостали. Иако су неки њихови хирурзи вршили трепанацију лобање и операције на мозгу, познавање анатомије је код Римљана било на тако ниском ступњу да су они, на пример, веровали да се у артеријама налази ваздух.

С друге стране, Римљани су испољавали значајне тежње за подизање нивоа образовања као и ширење знања у време када још нису постојале ни књиге ни штампарије у данашњем смислу те речи. Тако је Цезар увео општинске библиотеке а постојали су и књижари издавачи који су преписивали рукописе у великом броју примерака и продавали их државним библиотекама и у разним крајевима царства. Постојале су читаве преписивачке школе.

Занимљиво је да су образовани робови били први људи којима је пала на ум идеја да скраћеним, брзим рукописом бележе предавања и говоре својих учених господара. Познати римски песник и говорник Озон који је живео у четвртом веку у Бордоу и био угледан професор императора Грацијена често је позивао своје слуге робове следећим речима: „Спретни мајстори брзог писања, ходите журно овамо!".

„ЗИМСКИ ДАН", РАД СЛАВИЦЕ ЛЕНЧИЋ, УЧЕНИЦЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ДР ЈОВАН ЦВИЈИЋ", СМЕДЕРЕВО

Дечји цртежи са конкурса

Бачки цртежи у овом броју, као и они раније објављени у овој рубрици, награђени су са по 1.500 динара. Награде ће бити достављене поштом.

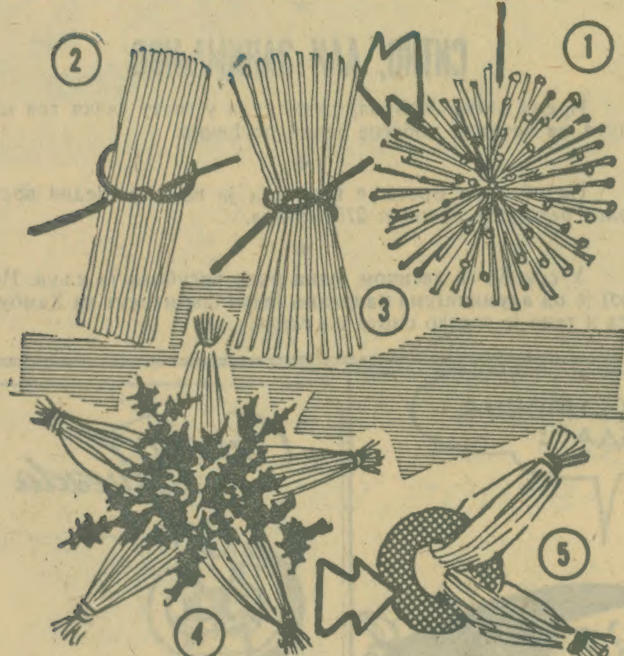
„У НОЋИ", РАД ДЕСЕ МИРКОВИЋ, УЧЕНИЦЕ VIII РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „РАНКО ОРЛИЋ", СПЛИТ

„ДЕТАЉ ИЗ МОЈА", РАД ЖАРКА ЖИВАНЧЕВА, УЧЕНИКА VIII РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „НОВАК РАДОЊИЋ", МОЛ

НАПРАВИ САМ

ЈЕЖ И ПЕТОКРАКА ОД СЛАМЕ

У прошлом броју донели смо неколико упутстава којих треба да се придржавате ако желите да употребите сламу као материјал за израду простирки, корпице или украса за јелку.

Једно од најважнијих је да слама мора да буде наквашена пре него што почнете с њом да радите.

Предлажемо вам да за почетак направите „јежића" и петокраку звезду, јер се брзо и лако праве. Кад буду готови можете их употребити као украсе за своју новогодишњу јелку.

Да бисте направили украс у облику „јежића" (слика број 1) потребно је да издвојите двадесетак сламки, по могућству без чворова и гледајте да све буду дугачке по 20 сантиметара. Од свих сламки начините свежањ чији пречник треба да буде око 8 сантиметара (слика број 2). Свежањ привежите по средини једном врпцом као што се види на слици број 3. А како је слама још влажна (јер је пре тога била поквашена), то ће се приликом пажљивог стезања сламке саме пресавијати у облику накострешене лопте.

Петокрака звезда (слика број 4) је такође једноставна за прављење: од чвршћег картона исеците круг као што видите на нашој слици број 5. Затим у средину тог круга увуците пет дебљих свежњева сламки, савијте их и сваки од савијених свежњева саставите и по ивицама вежите. Само пазите, свежњеви треба да буду довољно велики да би попунили цео отвор картона.

Да би звезда лепше изгледала забодите између сваког свежња по коју зелену гранчицу.

Уколико желите да вам украси буду разнобојни и самим тим лепши, пређите преко њих тушем или лаком у боји, а при том се придржавајте упутства које смо вам дали у прошлом броју.

(Наставиће се)

ЗА ПОДВОДНА ИСТРАЖИВАЊА

У Мађарској је конструисан електронски детектор за откривање металних предмета под водом и у блатиштима. Нови апарат наћи ће примену при тражењу потонулих бродова и свих других металних предмета на дну река, језера и мора. Апарат је испробан и његови конструктори тврде да је положио испит.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) совјетски херој грађанског рата (1887 — 1919), 7) крволочна звер, 8) врста метеора, 10) мера за папир, 12) лековита биљка, 13) боја, 15) место у Бачкој, 16) и један и други, 17) америчка скраћеница за „све у реду", 19) име француског књижевника Мопасана, 20) мањи слободан градски простор, 22) водена животиња, 24) кухињска посуда, 26) једноцифрен број, 27) птица селица, 28) један од облика капиталистичког удруживања, 30) хемијски знак за иридијум, 31) скраћеница за „место печата", 32) раније, 34) љути корен, 36) сведочанство (лат.), 38) имања која су средњовековни владари поклањали својим племићима уз неку обавезу, 40) списи, 41) запаљење слузокоже, 42) град у Француској, 43) планина у Србији, 44) народно коло.

Усправно: 1) опера од Вебера, 2) планина у близини Београда, 3) почетна слова азбуке, 4) наелектрисана честица, 5) стара краљевина око Персијског мора, 6) једна привредна грана, 7) мале тежине, 9) савремени шпански сликар (Салвадор), 11) упитна заменица, 14) временски термин, 18) градска четврт, 20) топао пустињски ветар, 21) узвик, 22) грчко слово, 23) лука на Црногорском приморју, 25) предлог, 29) бања у Белгији, 30) држава у Азији, 32) врста занатлије, 33) наркотично средство, 35) музички знаци, 37) показна заменица, 39) поклон.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) мантил, 6) ласо, 7) рам, 9) Ото, 10) „пежо", 11)) те, 12) Пунат, 13) оро, 15) лаик, 16) силос, 18) па, 19) јон, 20) ја, 21) јавор, 23) ра, 25) ало, 26) Уран, 28) си, 29) одело, 30) еза, 32) обад, 33) нада, 35) уже, 36) меласа.

Усправно: 1) материјализам, 2) Асо, 3) но, 4) Ирена, 5) „Лажа и паралажа", 6) лотос, 8) мотка, 10) пулс, 14) олово, 17) оно, 21) јасен, 22) Рудо, 24) аноде, 27) ребус, 31) аде, 34) ал.

ОДИСЕЈА ЈЕДНЕ ОГРЛИЦЕ

У ПАЛАС-ХОТЕЛУ на авенији Рио Бранко у Рио де Жанеиру одсела је нека Етел Симпсон, удовица једног америчког индустријалца. Имала је отприлике 60 година.

Етел Симпсон обичавала је да дуго спава, добро једе и прекраћује време дугим вожњама у свом пакарду. Водила је углавном онакав живот какав воде богате Американке и не би уопште падала у очи да није стално носила око врата бисерну огрлицу велике вредности и изванредне лепоте. И управо та бисерна огрлица доживела је једне ноћи необичну авантуру.

Етел Симпсон држала је преко ноћи огрлицу у малој кожној кутији, која се налазила на сточићу поред кревета. Розина, собарица са првог спрата Палас-хотела испричала је то Хозеу, црнцу који је служио у хотелу.

Хозе је саслуша и рече:

— Шта се мене тиче где она држи огрлицу?

Али после овог разговора једна га је мисао стално нагризала. Американка је силно богата, шта за њу значи једна бисерна огрлица? За њега, убогог слугу она би много значила? Огрлица би му омогућила да купи такси или да отвори малу „кафетерију". Зар је толико страшно ако он покуша да материјална добра мало праведније подели?

Од помисли до дела није далек пут, поготово кад је сазнао да Американка намерава ускоро да отпутује за Буенос Аирес. Требало је брзо радити! Хозе је знао да Етел Симпсон држи ноћу отворена врата балкона. Пошто њен балкон гледа на улицу, морао је Хозе да сачека ноћ.

Три часа ноћу. Неонска светла на фасади хотела су угашена, на улици нема саобраћаја. С терасе суседне празне собе Хозе се пребацује на балкон богате Американке. Неколико корака у ципелама с меким, гуменим ђоновима и он стоји насред собе. Етел Симпсон спава и смешка се у сну. Њено мирно и равномерно дисање испуњава собу. Хозе се тихо прикрада сточићу, један покрет и кожна кутија је у његовој руци.

Три часа и 30 минута. Хозе се налази у својој малој соби у поткровљу великог хотела. Успео је да се неопажено искраде, нико га није приметио. Он увија кутију у новинску хартију. Свестан је да мора бисере још ове ноћи продати. У луци у улици Родригез Алвес станује један Сиријац. Тај купује скупоцени накит, а никад не пита за његово порекло. То је прави човек за ову ствар.

Четири часа. Хозе иде ноћним улицама Рија. Полицајце обилази у великом луку плашећи се да му очи не одају кривицу. Бира што тамније улице и прибија се уз зидове кућа. Док је крао био је потпуно миран, а сад се тресе од узбуђења. Зној га облива, зуби му цвокоћу, срце лупа јако и немирно, ход му постаје несигуран.

Четири часа и 30 минута. Кад је Хозе хтео да пређе Бривио улицу, појави се један аутомобил иза угла, сруши га и пређе преко њега. Он испусти слаб крик и изгуби свест, док шофер потера аутомобил великом брзином.

Пет часова ујутру. Готово пола часа лежи Хозе на калдрми Бривио улице. Полако се гаси његов живот. Непрестано цури крв из његових рана и меша се са прашином улице. Радник Луис Лопез наилази улицом. Он је до сада радио на пристаништу, уморан је и поспан. Сав се јежи од неспавања, стеже капут око рамена, а шешир набија на чело. Ужарени врх његове цигарете светли испред њега као мали свитац. Спотакну се преко нечега и застаде запањен. Ту лежи човек у локви сопствене крви. Изгледа да је још жив, јер крвава пена на његовим уснама подрхтава од слабог дисања.

Лопезов умор је нагло нестао. Управо је хтео да зовне полицију, кад се сетио шта би то за њега значило: бескрајна испитивања, можда и непријатности. Не, неће да зове никога. Овом несрећнику ионако више нема помоћи! Лопез се усправи, али тад спази пакетић увијен у новинску хартију, који је вирио из црнчевог џепа. Нигде никога. Лопез брзо узима пакетић, ставља га у џеп и продужује својим путем. Уз пут срeће једног полицајца. У пролазу му рече, онако преко рамена, да би требало да оде до Бривио улице. Пре него што га је полицајац могао ишта упитати, Лопез се изгуби.

Пет часова и 30 минута. Лопез стиже у своју собу, умива се, једе и пали цигарету. Онда извади пакетић који је узео од настрадалог црнца и отвара га. „Види, каква лепа огрлица!" Он задовољно махну главом. „Каква добра имитација. Сигурно вреди 40 долара". Помисао да би бисери могли бити прави, није му ниједног часа падала на памет. Откуд прави бисери код сиромашног црнца. Лопез посматра и даље бисере, сад уз осмех. Још данас ће их поклонити својој вереници Терези.

Шест часова ујутру. Лопез стоји пред Терезином кућом. Она ће одмах изаћи, јер рад у фабрици вискозе где је она запослена, почиње у 7 сати. Лопез је кожну кутију увио у шарену хартију и везао црвеном врпцом. Наилази Тереза, млада и лепа као Кармен. Она зачуђено гледа у Лопеза и чуди се раној посети. Брзо отвара пакет. Угледавши лепу ниску бисера она цикну од одушевљења. Захваљује веренику и одмах ставља бисере око врата.

Шест часова и 30 минута. Тереза чека на тргу Дос Торос на аутобус. Поред ње стоји неки крупан човек, оштрих очију. Он стално гледа девојку и она једва чека да наиђе аутобус да се склони од непријатног посматрача. Најзад аутобус наилази. Кад је Тереза хтела да уђе, човек је чврсто ухвати за руку и рече:

— Останите овде, сењорита!

Тереза отвори уста да протестује, али човек јој тог тренутка показа значку криминалистичке полиције.

Седам часова. Терезу саслушавају у полицији. Скинули су јој огрлицу и траже да објасни како је она, радница Тереза Екера, дошла до бисерне огрлице која вреди неколико стотина хиљада милрајса. Тереза је збуњена али говори истину.

Осам часова. Полиција буди Лопеза и води га на саслушање. Он покушава да се извуче. Најзад признаје да је пакетић са огрлицом извадио из џепа црнца који је страдао у Бривио улици. Полицајци му не верују, али управо тада стиже вест о саобраћајној несрећи. Повређени црнац Хозе Камарао пренесен је у Муниципал болницу и тамо умире.

Осам часова и 30 минута. Детективи саслушавају самртника. Црнац лежи без снаге на белом јастуку болничког кревета, његова тамна кожа добила је сиву боју, лице је упало. Једва успева да говори, веома полако и са дугим паузама. Изјављује чија је бисерна огрлица и признаје да ју је он украо. Детективи састављају записник и напуштају самртника који после кратког времена издише.

Девет часова и 30 минута. Директор Палас-хотела куца на врата госпође Симпсон. Американка му отвара уз негодовање. Директор брзо улази поред ње у собу и пита учтиво да ли леди има неке нарочите жеље. Госпођа Симпсон је врло узбуђена због јутарње сметње, тако да се директор после краћег времена уклања уз много извињења. Изишавши у ходник, он дубоко уздахну. Успео је да изврши задатак, да неопажено врати кутију са бисерима на мали сто. Госпођа Симпсон неће никада сазнати да је била покрадена у првокласном хотелу и да је њена бисерна огрлица једну ноћ провела на авантуристичком путешествију.

Иако звучи фантастично ова приповетка је потпуно истинита. Догађај се одиграо пре извесног времена, а описао га новинар Х. Рајн, наравно уз измену имена, у једном часопису.

Јесте ли већ чули да...

... Месец је 81 пут лакши од земље.

... од хиљаду биљака-цветница 284 имају беле цветове, 226 — жу

те, 220 — црвене, 141 — плаве, 75 — љубичасте, 36 — зелене, 12 наранџасте, 4 боју рђе и 2 црне.

.... облакодери својом тежином не оптерећују земљиште, већ га, ако се тако може рећи, чине лакшим. Тако је на пример, об-

лакодер „Сокони мобил" у Њујорку тежак око 177.550 тона, а за његове темеље било је ископано више од 250.000 тона земље.

... аустралијска птица лира уме изврсно да имитира разне гласове: лаје као пас, плаче као одојче, пишти као локомотива, куку-

риче као петао и хрче као да је на окупу читава екипа тестераша.

... када би нас којим чудом дошао да обиђе највећи представник диносауруса, праисторијских животиња које су живеле пре неких 200 милиона година, досезао би главом до четвртог спрата наших кућа. Наиме, он је био дуг, управо висок 20 метара и тежак 30 тона.

ШАРЕНА ВРТЕШКА

⊙ Млади канадски учитељ Фред Фаров одлучио је да на оригиналан начин учини крај несташлуцима и шалама својих ученика. На школску таблу причврстио је два велика огледала каква употребљавају возачи аутомобила да би контролисали пут иза себе. Сада и кад је окренут лицем према табли учитељ држи на оку цео разред.

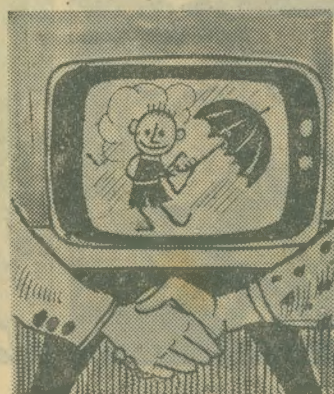
⊙ Удовица једног америчког милионера по имену Смит две године састављала је и лепила тестамент који је њен муж, у тренутку гнева, исекао маказама на 37.617 комадића. Најзад је удовица успела да састави тестамент и докаже своје право на наследство.

⊙ Морис Херцог, познати француски алпиниста и освајач хималајског врха Анапурне (8.000 метара), пао је док је у свом стану намештао завесе. У болници је испричао лекарима да је због висине лествица добио вртоглавицу.

⊙ На питање сарадника америчке телевизијске компаније која јој се емисија највише свиђа, домаћица Бети Грејем из Сан Франциска одговорила је: „Највише ми се свиђа временска прогноза јер се тада кладим са својим мужем у један долар. Ја увек тврдим да ће време управо бити обрнуто од оног какво предвиђа ваша метеоролошка служба и само у току последњег месеца зарадила сам 27 долара."

КАКВУ ИМАТЕ КИЈАВИЦУ?

Један од најтврђих ораха за савремену медицину је — кијавица.

Познати амерички специјалиста за дечје болести професор Винцент Хампарјан, саставио је списак вируса — изазивача кијавица на које је он наишао за последње три године. Списак има 53 редна броја. Сви ти вируси веома су слични један другом. Сви они припадају такозваним риновирусима, сви се састоје од једноставне спирале рибонуклеинске киселине, сви не садрже беланчевину, сви се боје киселе средине и сви су мањи од 30 милимикрона — једном речју није лако одредити који је вирус изазвао кијавицу код неког болесника. Истовремено, борба против сваког од тих вируса тражи различито лечење, различите лекове иако су спољашњи знаци свих кијавица истоветни. Узмите у обзир још и то да су тих 53 вируса „ловина" само једног лекара и то у једном релативно кратком раздобљу. А колико ли их укупно има на свих шест континената?

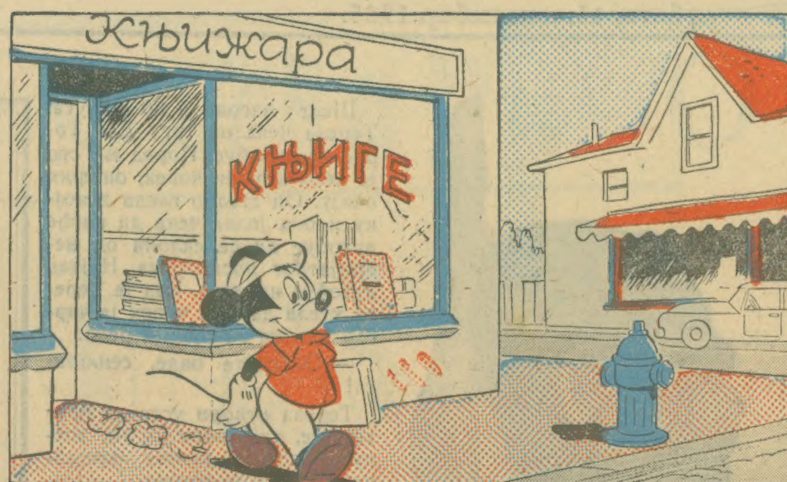
Ето због чега је тешко лечити „обичну" кијавицу.

ФОТО-ЕЛЕКТРИЧНИ ВОДИЧ ЗА СЛЕПЕ

Фото-електрични водич, који се носи у руци као џепна лампа, направљен је пре извесног времена у Америци а намењен је слепима. Овај апарат претвара светлосне зраке у вибрације различите фреквенције и тако обавештава онога који га носи кад наилази нека сметња на путу или нераван терен.

WALT DISNEY

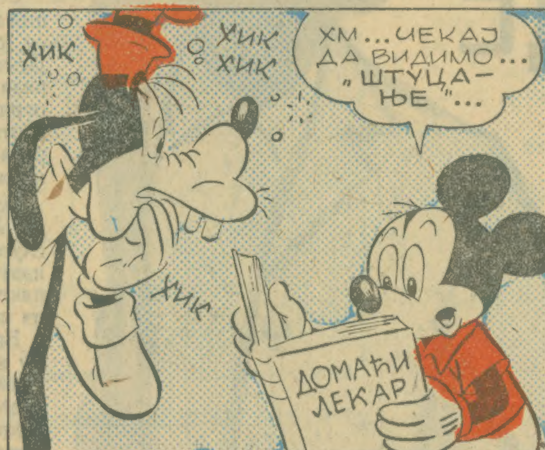
МИКИ

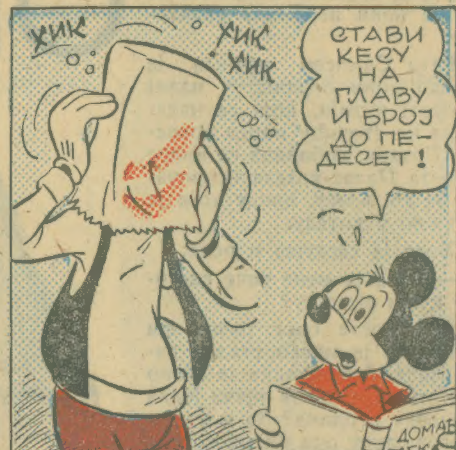

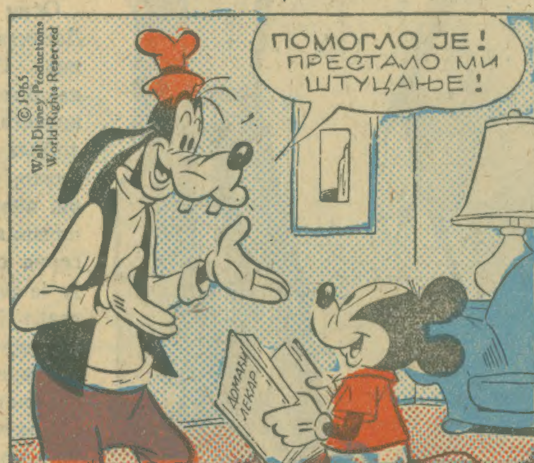

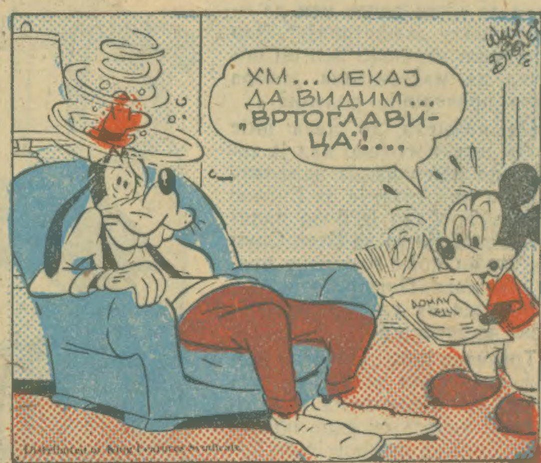

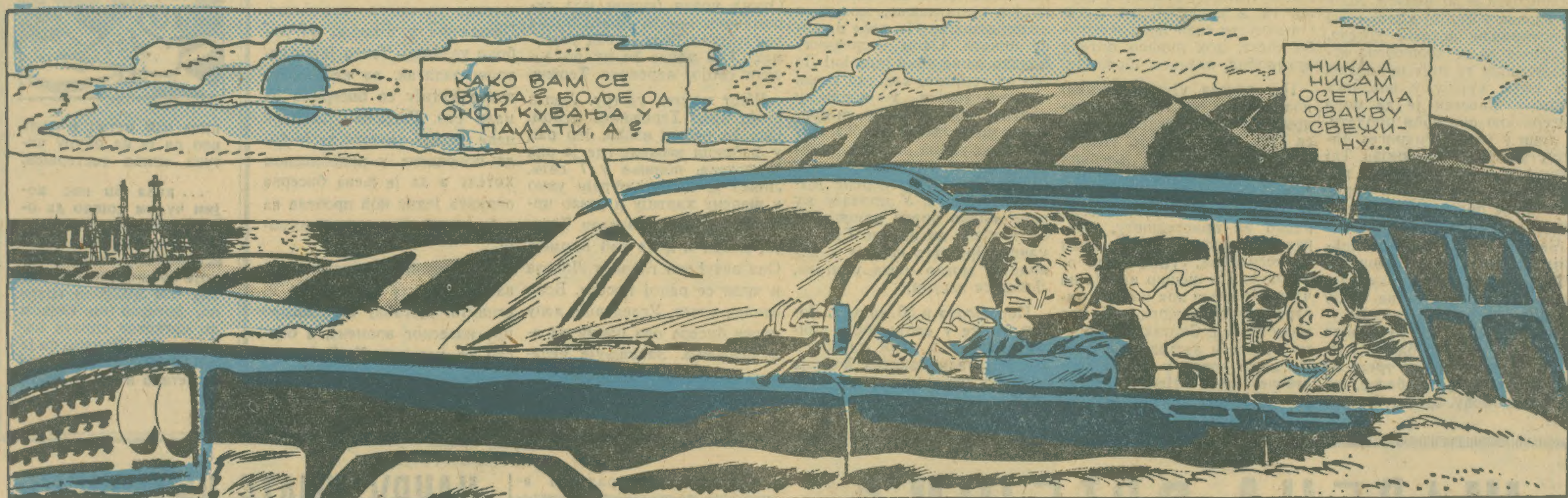

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31 — Издаје и штампа „Политика" штампарско издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Жиро рачун број 601-1-82, Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 2.200; полугодишња 1.100, за иностранство: годишња 4.400, полугодишња 2.200 дин. Рукописи се не враћају.